

చందమామ

పిల్లల మాసపత్రిక

1ST AUGUST 47.

6

CHANDAMAMA

Chandamama

Photo — N. Ramakrishna

బలవంతపు బ్రాహ్మణార్థము

25 ఏండ్ల క్రిందట భారతాకాశమున
పారిశ్రామిక తార ప్రకాశించింది.
ఉత్సాహము, సాహసము వీటి ఫలితమే
“స్టార్ ఆఫ్ ఇండియా”
పెనరళ్లు. సరసమైన వెలకు, దీర్ఘ
కాలపు మన్నుగడకు యీ పెనరళ్లు
ఎల్లెడల, సార్వజనినమైన ఆమోదాన్ని
పొందినవి.

• Star of India •

వివరములకు వ్రాయుడు:

మదరాసు పెన్సిల్ ఫ్యాక్టరీ, మదరాసు.

ప్రొప్రయిటర్లు:

వి. పెరుమాల్ చెట్టి అండ్ సన్సు

5. స్ట్రీంగర్స్ స్ట్రీటు, మదరాసు.

అమ్మా

బాలపాపల ఆరోగ్యం పరిశుభ్రమైన భోజనముమీద ఆధారపడి వుంటుంది. ఇండియా సిరామిక్స్ వారి పింగాణి వస్తువులు అందముగావుండి, తినే పదార్థములు పరిశుభ్రతగావుంటాయ్ నిత్యము వాడుకచెయ్యి.

ఇండియా సిరామిక్స్ లిమిటెడ్ నెల్లూరు :: కాళహస్తి :: మదాలసు

ఉ మా బ్రాండ్ ఆభరణములు

అ మా ల్య
లోహముపై
అసలు బం
గారు రేకు
అంటించి
తయారుచేసిన
ఆభరణములు

Rs. 200-340

UMA 620

UMA 621

UMA 625

UMA 622
Rs. 212 0

ప్రతి వస్తువు మీద

UMA

ఇంగ్లీషు అక్షరములు గుర్తించికొనవలయును.

10 సంవత్సరములు గ్యారంటీ

600 రకములుగల కేటలాగు ఉచితము. నేడే వ్రాయండి.

ఉమాగోల్డ్ కవరింగ్ వర్క్సు, ఉమామహల్

ఉమా గోల్డ్ కవరింగ్ వర్క్సు P.O.

మచిలీపట్టణము.

పిల్లలకు

చందమామ

పెద్దలకు

ఆంధ్రజ్యోతి

నేడే చందాదారుగా చేరండి

సాలు చందా 5-8-0

ఆఫీసు

37 ఆచారప్పన్ వీధి - మద్రాసు 1

యువ

యువకుల మాస పత్రిక

ఇందులో బి. యే., ఇంటరు; స్కూలుపైనలు చదువు విద్యార్థుల రచనలు ప్రకటిస్తాము. ఈ విషయంలో తమ తమ రచనలు పంపి తోడ్పడమని ప్రతి విద్యార్థిని కోరుతున్నాము. ఇవికాక బి. యే., ఇంటరు, స్కూలుపైనలు కొద్దుకునందించిన వ్యాసాలు, ఉంటాయి.

అధ్యాపకులు సహకారం అర్థిస్తున్నాము.

సంవత్సరం చందా రు. 5-0-0 విడి ప్రతి 0-6-0

సంచిక సెప్టెంబరులో వెలువడుతుంది.

యువ కార్యాలయం

37, ఆచారప్పన్ వీధి, జి.టి. మద్రాసు 1.

చదువుకోండి

చందమామ ఆత్మకథ 6	పోమ రిపోటు 29
వచ్చే శా ! 8	వెన్నెలబంతి.... 33
కాకమ్మక్క కథ 9	పొట్టిపిచిక కథ 84
ఉదతపాటలు 13	బెత్తవాడు - భూతం 37
బండరాముడు 14	పండిత జీ 41
అందాలు చిందేటి చందమామ 18	జిత్తులమారి నక్కబావ 44
అన్నదమ్ములు 19	చీమ - చిలుక - పాయసం 49
గీతలు 23	తేనెటీగల సహాయం 54
రాజుగారు - దోమగారు 26	తెనాలి రామలింగం 59

ఇంకా, ఇంకా, ఎన్నో !

సాలు చందా
5-0-0

చందమామ

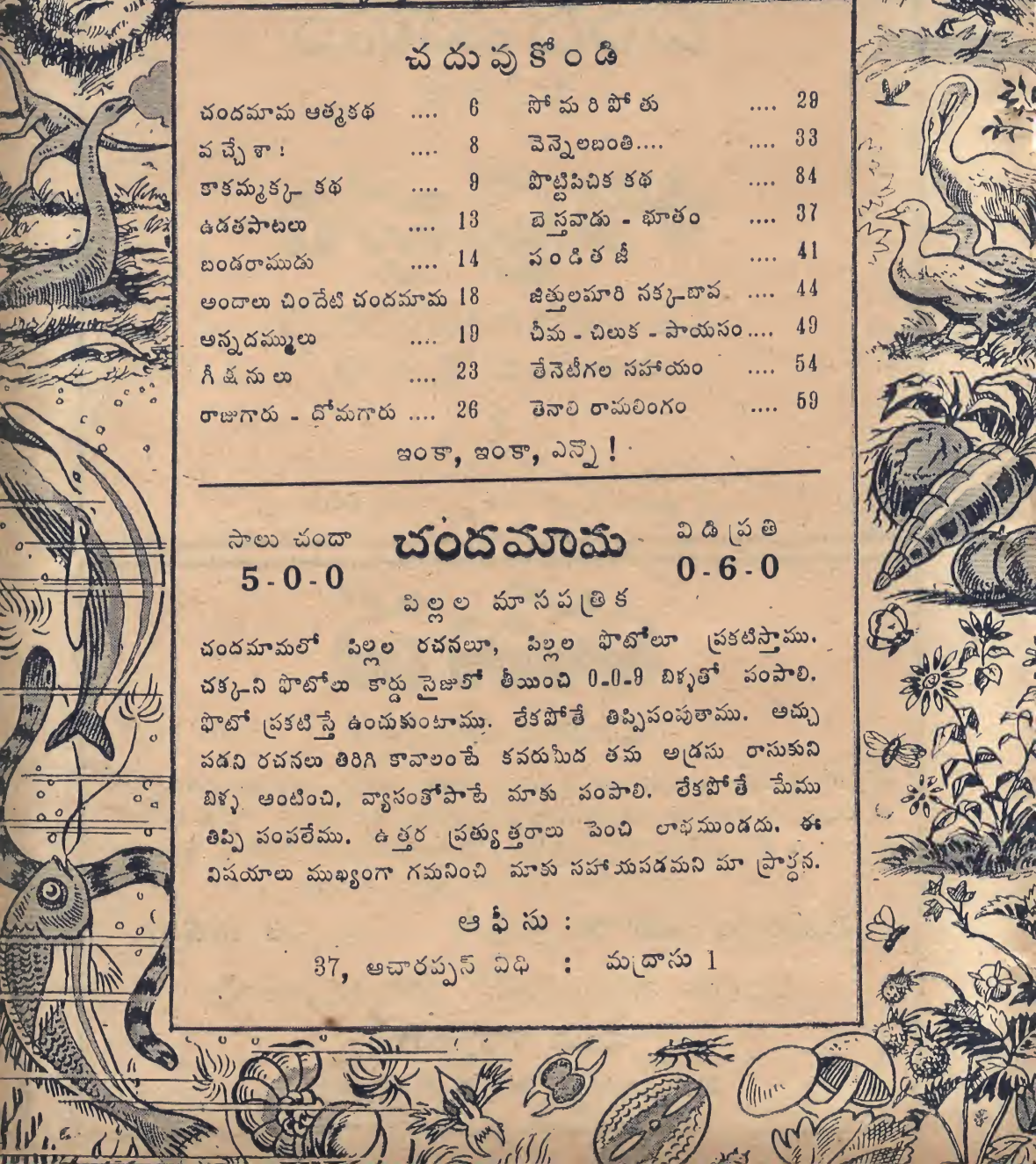
విడి ప్రతి
0-6-0

పిల్లల మాస పత్రిక

చందమామలో పిల్లల రచనలూ, పిల్లల ఫోటోలూ ప్రకటిస్తాము. చక్కని ఫోటోలు కాద్దు నైజాలో తీయించి 0.0-9 బిళ్ళతో పంపాలి. ఫోటో ప్రకటిస్తే ఉంచుకుంటాము. లేకపోతే తిప్పిపంపుతాము. అచ్చు పడని రచనలు తిరిగి కావాలంటే కవరు మీద తమ అడ్రసు రాసుకుని బిళ్ళ అంటించి, వ్యాసంతోపాటే మాకు పంపాలి. లేకపోతే మేము తిప్పి పంపలేము. ఉత్తర ప్రత్యుత్తరాలు పెంచి లాభముండదు. ఈ విషయాలు ముఖ్యంగా గమనించి మాకు సహాయపడమని మా ప్రార్థన.

ఆఫీసు :

37, ఆచారప్పన్ విధి : మద్రాసు 1

సంచాలన: చక్రపాణి

సంపుటి 1

1 ఆగస్టు 1947

సంచిక 2

తెలుగుపాపలారా!

మీరు నన్ను చూసి సంతోషాన్ని వెలిబుచ్చుతూ వ్రాసిన జాబులన్నీ నాకు చేరినవి. మీకు ఇవే నా దీవెనలు. ఇకముందుకూడా మీకు ఇంతకంటే అంద చందాలతో, గమ్మత్తు గమ్మత్తు కబుర్లు చెప్పతూ కనిపిస్తాను. సరేనా!

చూడండి, చందమామ ఏఒక్క జాతికీ ఏఒక్క వ్యక్తికీ మాత్రమే మామకాదు. హిందూదేశంలో అన్ని జాతులకూ, అందరికీ మామే. అందుచేత నేను అరవం, కన్నడం, మళయాళం, హిందీ మొదలైన అన్ని భాషలలో వచ్చి అందరికీ కనిపించాలని అనుకుంటున్నాను. మీరేమంటారు?

చందమామ చిరునామం

* చందమామ *

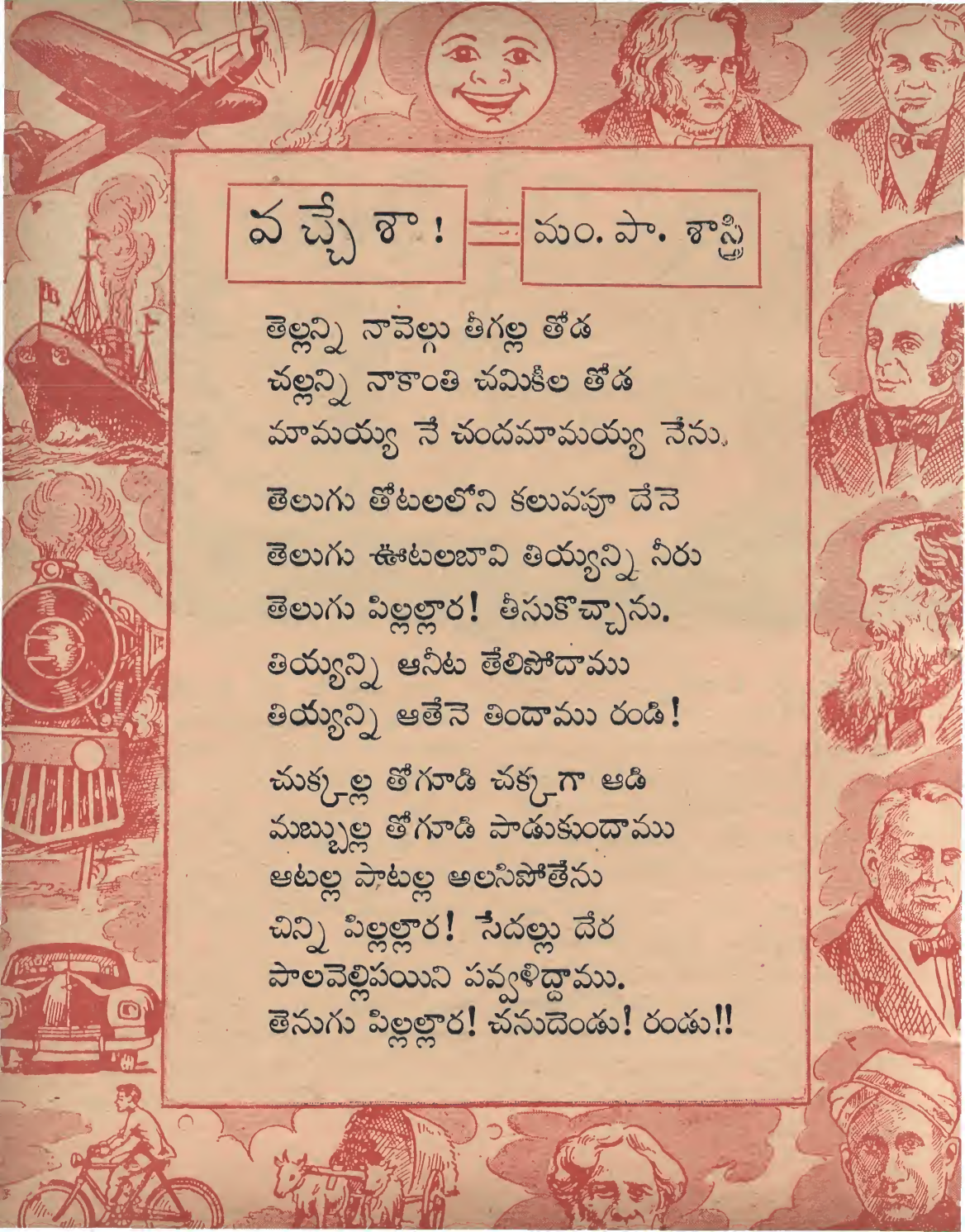
తన చేతుల్లోకి తీసుకొన్నది. నేను ఏడు నూనే చినిగిపోయిన కోటు చూపించాను. మా అమ్మ ఎగాదిగా నా కోటుచూచి “నా బంగారు తండ్రిగా. ఏడవకు. నీకు ఇంకో మంచి కోటు కుట్టి తొడుగుతాగా. ఏడవకు. చాలకుండా కుడితే చినిగింది. ఈతడవ నీకు సరిపోయేటట్టుకుడతానుగా,” అంది.

మా అమ్మ మళ్ళీ అంగళ్ళన్నీ తిరిగి మంచి గుడ్డతెచ్చి వొకటికి రెండు సార్లు కొలతలు తీసుకుని కోటుకుట్టి తొడిగింది. ఆకోటు తడుపుకొంటూ, రోహిణి జోలపాట వింటూ నిద్రపోయాను. మరునాడు లేచేటప్పటికి ఏమి జరిగిందనుకొన్నారు. బంగారంవంటి కోటు బదాబదలుగా చిరిగి వుంది. మళ్ళీ బావురుమన్నాను.

ఇలా ప్రతిరోజు వొక కొత్తకోటు కుట్టి తొడగటం, మరునాటిప్రాద్దుటికి అది చాలక చిరిగిపోవటం జరిగింది. మా అమ్మ యిట్లా 14 కోట్లు కుట్టింది. 14 కోట్లు చినిగాయి. 15వ కోటు అన్నిటికన్నా పెద్దది. చాల అందంగా ఉంది. అది ఏమైందో తెలుసునా? మరునాటి ప్రాద్దుటికి వట్టి గంగిరెద్దు బొంత అయింది. అమర్నాటికి మళ్ళీ నేను చిక్కి పోయాను.

ఇదంతాచూసి మా అమ్మకు విసుగైంది. అప్పటినుంచి మళ్ళీ కోటుకాని చొక్కా కాని కుట్టి తొడగలేదు. ఎవరన్నానాకు సరిపోయిన కోటు కుట్టిస్తే ఎంతో సంతోషిస్తాను. మీలో ఎవరుచేయగలరావని?

చందమామ చినిగిపోయిన కోటు

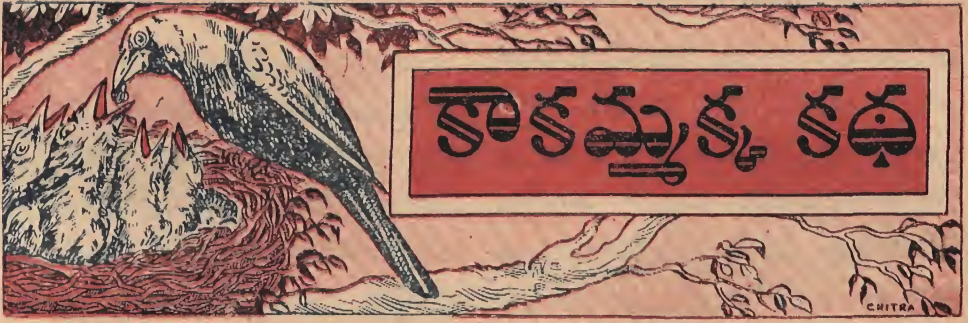
వచ్చే శా !

— మం. పా. శాస్త్రి

తెల్లన్ని నావెల్లు తీగల్ల తోడ
చల్లన్ని నాకాంతి చమికిల తోడ
మామయ్య నే చందమామయ్య నేను.

తెలుగు తోటలలోని కలువపూ దేనె
తెలుగు ఊటలబావి తియ్యన్ని నీరు
తెలుగు పిల్లల్లార! తీసుకొచ్చాను.
తియ్యన్ని అనీట తేలిపోదాము
తియ్యన్ని అతేనె తిందాము రండి!

చుక్కల్ల తోగూడి చక్కగా అడి
మబ్బుల్ల తోగూడి పాడుకుందాము
అటల్ల పాటల్ల అలసిపోతేను
చిన్ని పిల్లల్లార! సేదల్లు దేర
పాలవెల్లిపయిని పవ్వళిద్దాము.
తెనుగు పిల్లల్లార! చనుదెండు! రండు!!

కౌకులను మనం చాలా అలుసుగా చూస్తాం. “కాకి చిరకాలమున్న నే కార్యమగును?” అనేపద్యం మీరు చదివే వుంటారు. “లోకులు పలుగాకులు” అని సామెత ఒకటి ఉన్నది. ఈవిధంగా మనం కాకులను తిడతాం. కాని కాకులు చాలాగొప్పవి. మనకు తెలియని విషయాలు కాకులకు తెలుసు. కాకి గుమ్మం ముందు నిలబడి అరిస్తే మనయింటికి చుట్టాలు వస్తారు. చచ్చిపోయినవాళ్ళ మనస్సుల్లో ఏవైనా తీరని కోరికలుంటే కాకులు పిండాలు ముట్టవు. అప్పుడు మనం చచ్చిపోయినవాళ్ళ కోరికలు తీర్చటానికి ఒప్పుకుంటాం.

కాకులెంత తెలివైనవో తెలుసుకోవాలంటే కాకమ్మ జీవితచరిత్ర చదవాలి.

శ్రావణ మాసంలో ఒక మంగళ వారంనాడు కాకమ్మ గుడ్డులోనుంచి పైకివచ్చి కళ్లు తెరిచింది. కాకమ్మ తల్లి

దండ్రులు చాలా ప్రజ్ఞావంతులు. ఎండు పుల్లలూ, చీపురు పుల్లలూ, రకరకాల ఈకెలూ పెట్టి అందంగా గూడు కట్టటం వారికి తెలుసు.

పుట్టినప్పుడు కాకమ్మ ఏమీ అందంగా ఉండేదికాదు. ఈకలులేనివొళ్లూ, బోడితలూ, తలకన్న పెద్దముక్కులూ, చూస్తే ఎవరికైనా నవ్వొచ్చేది. కాని మనం కాకి పిల్లల్ని చూసి నవ్వరాదు. నవ్వితే వాటి తల్లిదండ్రులకు కోపం వస్తుంది. మనకు అందవికారంగా కనిపించినా, కాకిపిల్ల కాకికిముద్దు. ఆ సంగతి మీకు తెలిసే ఉంటుందికదూ!

కాకమ్మకు ముగ్గురు తోబుట్టువులు. ఇద్దరు అన్నదమ్ములూ ఒక చెల్లెలూ ఉండేవారు. ఇంతమందినీ పెంచుకు రావటం కాకమ్మ తల్లిదండ్రులకు ప్రయాసగా ఉండేది. కాకమ్మ తోబుట్టువులలో ఇద్దరు మరీ ఆశాపాతకులు

ఉండేవాళ్లు. తల్లిదండ్రులుతెచ్చిన ఆహారాన్ని అందరికన్న ముందు వాళ్లు యిద్దరూ అందిపుచ్చుకుని కాజేసేవారు. మిగతా పిల్లలకిది కష్టంగా ఉండేది. అందరికన్నా వాళ్లకు ముందుగా రెక్కలు వచ్చాయి. ఒకరోజు వాళ్లిద్దరు 'కూ' అని అరిచారు. వాళ్లు కాకులు కారనీ కోయిలలనీ కాకమ్మ నన్నా అమ్మకూ తెలిసి పోయింది. కాకమ్మ తండ్రి వాటిని కోపంకొద్దీ వెంటబడి తరిమాడు కాని ఆ దుర్మార్గులు చిక్కిలేదు. కాకమ్మ తల్లి పెంచిన మోహంచేత వాటిని పోనిమ్మని తన భర్తను శాంతపరిచింది.

కాకేపిల్లలు మెల్లిగా ఎగిరే స్థితికి వచ్చాయి. పక్కనున్న చెట్లమీదికి ఇంటి కప్పులమీదికి ఎగరటం అభ్యాసం చేశాయి. కొంతకాలం గడిచాక పిల్లలను తిండివేటకు పట్టుకుపోయే సమయం వచ్చింది. మొదటిరోజు కాకమ్మవంతు, తల్లిదండ్రులవెంట కాకమ్మక్క తిండి వేటకు బయలుదేరింది.

ఒకానొక ఇంటి ఆవరణలో ఒక గండుకుక్క ఉన్నది. రోజూ దాని యజమాని దానికి ఉడక వేసిన ఎముకలు పెడతాడు. ఈరోజున కుక్కకు యజమాని స్వయంగా ఆహారం పెట్టక నౌకరుచేత పెట్టించాడు. అందుకని కుక్క అలిగి నేలమీద పొల్లాడుతున్నది.

కాకమ్మా, వాళ్ల అమ్మా, నన్నా ఇంటి చూరుమీదినుంచి ఇదంతా చూస్తున్నారు. కాకమ్మ తండ్రి "కా, కా," అని అరిచాడు. కుక్క వాళ్ళకేసి నిర్లక్ష్యంగా చూసింది. కాకమ్మ తల్లి "కా, కా, కా," అని అరిచింది. కుక్కకు కోపం వచ్చి మొరిగింది. మళ్ళీ కాకమ్మ తండ్రి అరిచాడు. ఈసారి కుక్క పట్టించుకోలేదు. దానికి కాకులమీద విసుగెత్తింది. ఈ సంగతి గ్రహించి

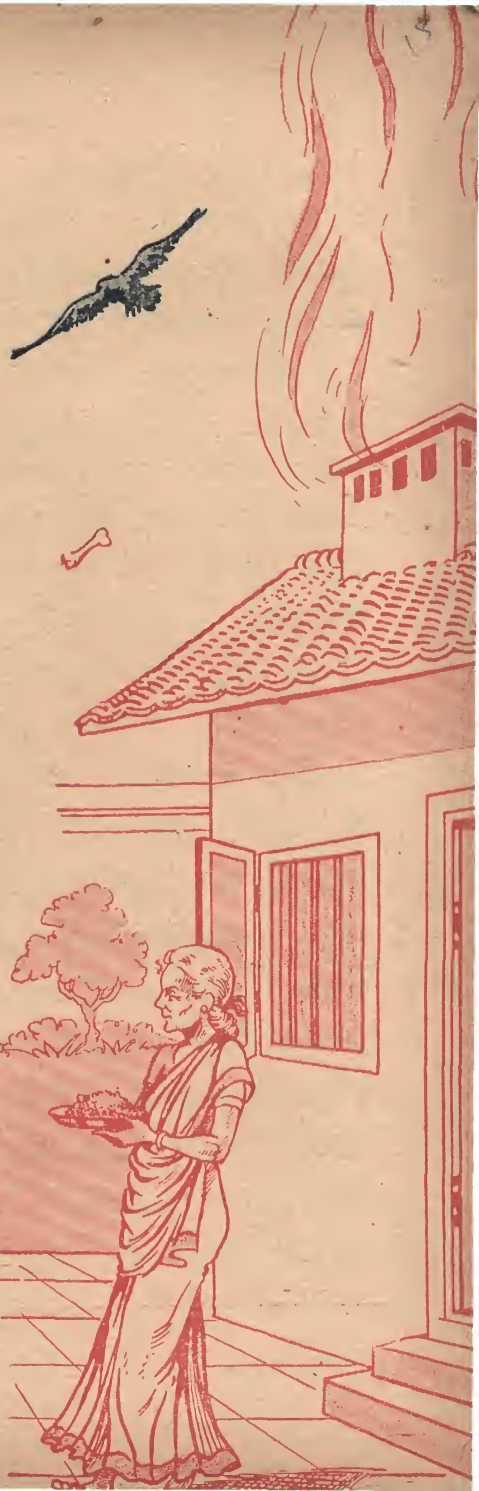
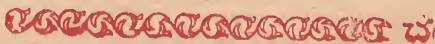
కాకమ్మతల్లి "కా" అని చిన్న కేక పెట్టి కుమార్తెను హెచ్చరించింది. కాకమ్మ రివ్వునవాలి, ఒక ఎముక అందుకుని, మళ్ళీ వచ్చి తల్లిదండ్రులను చేరుకున్నది. కాకుల కుటుంబం అక్కడినుంచి కదిలి బండరాముడుగా రింటికి చేరుకున్నాయి.

కాకమ్మ తల్లిదండ్రులు బండరాముణ్ణి బాగా ఎరుగుదురు. వాడిదగ్గిరవాళ్లు ఎన్నో అప్పచ్చులు కాజేశారు. వాణ్ణి ఎన్నిసార్లో ఏడిపించారు. బండరాముడి అమ్మమ్మ చాలా ఆచారవంతురాలు. వాళ్ళింటో మాంసం వండుకోరు.

అవాళ రాముడు వాళ్ళ ఇంటిపంచలో తప్ప అన్నం తిననని మొండికేశాడు. వాళ్ళ అవ్వ పళ్లెంలో అన్నం పెట్టుకుని మనమడికి వడ్డించటానికి పంటయింటినించి వస్తున్నది. అవిడను చూసి బెదిరి కాకమ్మ నోట్లో ఉన్న ఎముక కాస్తా జారవిడిచింది. అది ఖర్మంచాలక అవ్వ చేతిలో ఉన్న అన్నం పళ్లెంలో పడింది.

“ఈ కాకులు పడిచావా ! కంచెడు అన్నం గంజిగుంటలో పొయ్యాలిని వచ్చిందే !” అని అవ్వ తిట్టుకున్నది.

అవ్వ చాలాచెడ్డది. అసలే రేషను రోజులు
గదా, అటువంటిప్పుడు వృధాగా అన్నం పారే
స్తారా? పోనీ పారేసేది ఏ కాకులకో వెయ్యక
గంజిగుంటలో పారేస్తారా? ఎముకలం పే
అవ్వకు అంత రోకువా?

అవ్వ వెళ్ళిపోతుండగా కాకమ్మ తండ్రికి గారెల వాసన కొట్టింది. వంట యింట్లో గారెలు వండుతున్నది అవ్వ. కాకమ్మ వంటింట్లోకి జొరబడి ఒక గారె పట్టుకున్నది. ఇంతలో తలుపు దభాలున మూసిన చప్పుడయింది. బండరాముడు, “అవ్వా, కాకి వంటింట్లో చేరింది. దబ్బునరా, దబ్బునరా!” అని కేకలుపెట్టాడు. “చంపు! చంపు!” అని తిరిగి కేకపెట్టింది అవ్వ.

కాకమ్మ తల్లిదండ్రులు చుట్టు పక్కల ఉన్న కాకులను గొంతెత్తి పిలిచారు. బండరాముడు పరిగెత్తిపోయి కాకమ్మను చంపడానికి పెద్ద గడ తెచ్చాడు. అది పట్టుకుని లోపలికివచ్చి మళ్ళీ తలుపుమూసేశాడు. కాకమ్మ లోపల ఇరుక్కు పోయింది. బండ రాముడి చేతిలో గడనుంచి తప్పించు కోవటానికి అటకమీద జాడీల దగ్గర చేరింది. బండరాముడు కాకమ్మకేసి గడ బలంగా విసిరాడు. కాకమ్మ పక్కకు తప్పుకుంది. అటకమీది

జాడీలు కిందపడి వగిలిపోయాయి.

“ఏం చేస్తున్నావురా, బండవెధవా? చాల్లే నీ కాకివేట!” అని అవ్వ బయటి నుంచి లబలబలాడింది.

“ఈసారిచూడు, అవ్వా! ఈకాకి నేంచేస్తానో!” అని అరిచాడు బండ రాముడు. ఈసారి వాడు కొట్టినదెబ్బ పొయిమీది బూరెలమూకుడుకు తగిలి నెయ్యి యావత్తూ పొయిలోపడి భగ్గున అంటుకుంది. బండరాముడికి భయంవేసి తలుపు తెరిచాడు. ఆ సందులో కాకమ్మ బయటికి జారుకుని తల్లిదండ్రులను చేరుకుంది. అవ్వ బండరాముణ్ణి బాదటం కాకులంతా చెట్టుమీదినుంచి చూశాయి.

“ఆ కుర్రవాడు నిన్నంటలేదు కద? ఎందుకంటే మనిషి చెయ్యి తగిలితే కాకి మైలపడుతుంది. మైలపడ్డ కాకి నెవరూ పెళ్లాడరు,” అంది కాకమ్మతల్లి.

“లేదమ్మా. నన్నా అబ్బాయి తాక లేదు.” అన్నది కాకమ్మ తల్లితో.

అనాటినుంచీ కాకమ్మ స్వతంత్రంగా ఎక్కడికి పడితే అక్కడికి పోసాగింది.

“బందరాముడా, ఒరే బందరాముడా!”

నేను బడికి పోతుండగా ఎవరో వెనకనించి పిలిచారు. వెనక్కు తిరిగి చూతున్నగదా, గోపి. వాడు అయిదో క్లాసు చదువుతున్న అల్లరి వెధవ. నాకూ వాడికి సావాసంలేదు. అయినా వాడు నా సంగతి వినిఉంటాడు. మా బడిలో బందరాముడంటే ఎరగనివాళ్లెవరు? మేష్టార్లుకూడా నన్నుగురించి మాట్లాడుకుంటారుట.

గోపి నన్ను కలుసుకుని, “ఒరే, మామిడికాయలు దొంగిలించామా? మనదారిలోనే గోడమీదికి వాలి ఒక మామిడి చెట్టున్నది దానికాయలు బలే బాగుంటై. కొనుకుందామా?” అన్నాడు.

“నేను దొంగతనాలు చెయ్యను. మా నాన్నకు తెలిస్తే చితకబాడుస్తాడు,” అన్నాను నేను.

“నువు దొంగతనం చెయ్యవద్దులే. నీకంత ఖయమైతే, నేనే చేస్తా. నువు ఊరికే తోడుండు.” అన్నాడు గోపి.

గోపిగారి ధోరణి నా కర్థం కాలేదు. కాని రానంటే తంతాడని వాడివెంట వెళ్లటానికి ఒప్పుకున్నాను.

మామిడితోట దగ్గరికి వచ్చాము. రోడ్డుపక్క గోడ మీదుగా అంటు మామిడికొమ్మలు వేలాడుతున్నాయి.

“నువు గోడకు ఆనుకుని నిలబడు. నీ బుజాలమీద ఎక్కి నేను కాయలు కోస్తాను. కాయల్లో నీకుకూడా భాగం పెడతాలే,” అన్నాడు గోపి.

తప్పే దేమున్నదీ? నేను ఒప్పుకో నన్నానా, గోపిగారు నన్ను తప్పక తంతాడు. పెద్దవాళ్లచేత తన్నులు తిన్నా గొరవం. ఈ వెధవచేత తన్ను లెందుకు తినాలి? అందుకని ఒప్పుకున్నాను.

బందరాముడు బందరాముడు బందరాముడు బందరాముడు బందరాముడు

నేను గోడకానుకుని నిలబడ్డాను. గోపి గాడు నా బుజాలమీద నిలబడి కాయలు కోశాడు. జేబులనిండా, పుస్తకాలనంచీనిండా పట్టినన్ని కాయలు కోశాడు. తరవాత దిగివచ్చి ఒక కాయ తీసుకుని తింటూ నాకు భాగం పెట్టకుండా వెళ్లిపోసాగాడు. నేను వెంటపడి నా భాగం నాకు పంచమన్నాను.

వాడు పళ్లికిలించి, “పోరా, పో! నువ్వు నా గుర్రానివి. గుర్రాల కెవరైనా మామిడి పళ్లు పెడతారా ఏమిటి?” అన్నాడు. ఇదంతా మా క్లాసుపిల్ల రెవరో చూశారు.

ఆరోజునుంచీ నాకు మా బడిపిల్లలు “గోపి గాడి గుర్రం” అని పేరు పెట్టారు. అటువంటి వెధవతో సావాసం చేసినందుకు నాకు ఇలా కావలసిందేలే.

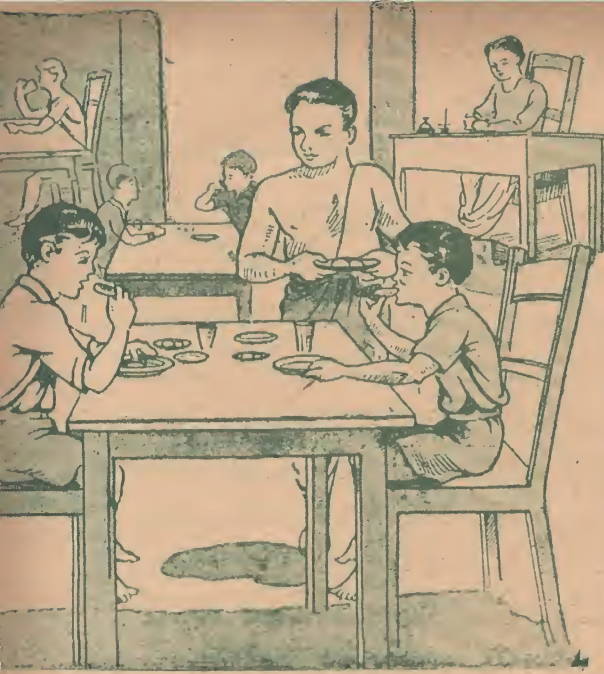
ఈ సంగతి మా నాన్నకుకూడా ఎట్లాగో తెలిసింది. ఆయన నాకు చక్కగా దేహ శుద్ధి చేశాడు. ఇక జన్మలో ఎన్నటికీ అల్లరి వెధవలతో కలవగూడ దనుకొన్నాను.

ఆ తరవాత కొన్నాళ్లకు ఒకనాడు మధ్యాహ్నం మా మేష్టారు నన్ను పిలిచి, “రాముడా, కాఫీహోటలుకు వెళ్లి రెండు మసాలా వడలూ, రెండు దోసెలూ కట్టించుకో, పచ్చడి మరిచి పొయ్యేవు సుమా. ఈ సీసాలో వేడిగా ఒక కప్పు కాఫీ పోయించుకుని వేగిరం పట్టుకురా.

ఇదుగో రూపాయి,” అన్నారు.

సరేనని నేను కాఫీహోటలుకు దొడుతీశాను. బడిగేటుదగ్గర నాకు కిష్టాయి కనిపించాడు. వాడు మూడోక్లాసు చదువుతున్న మొండివెధవ. వాడినాన్న చిన్న జమీందారు. బళ్లో అందరూ వాడి స్నేహితులే. వాడి యీడువాళ్లం తా సెకండు ఫారం చదువుతుంటే వాడు ప్రతిక్లాసు మూడేసిదండ

కిష్టాయి నేనూ కలిసి “చంద్ర భవన్” హోటలుకు వెళ్లాం. తీవిగా కిష్టాయి యొక కుర్చీలో కూర్చున్నాడు. ఫయ వడుతూ వాడికెదురుగా నేనొక కుర్చీలో కూర్చున్నా. దర్జాగా కిష్టాయి ఒక్కో స్లేటు గులాబ్ జామూన్, ఉల్లిగారెలూ, ఒక్కోకప్పు కాఫీ తెప్పించాడు. అంతమంచి వదార్దాలు నే నెప్పుడూ తినలా. బలే బాగున్నాయి.

యాత్రలు చేస్తూ ఉన్నాడు. చదువులో వాడు నాకన్నకూడా మొండి. అయితే కిష్టాయి అల్లరిలో బాగా ఆరితేరినవాడు. వాడు నన్ను చెయ్యిపట్టుకుని అపి, “నా వెంటరాదా, మీ అయ్యవారికి కావలసిన ఫలహారాలన్నీ కానీ ఖర్చులేకుండా ఇప్పిస్తాను. పైపెచ్చు మనంకూడా ఊరికే ఫలహారంచేతాం,” అన్నాడు.

కిష్టాయి కేం? జమీందారుబిడ్డ. వాడి దగ్గర బోలెడంత డబ్బుంటుంది. నాకు మావాళ్లేప్పుడూ కానీకిమించి ఇవ్వరు. అదై నా ఎప్పుడోగాని ఇవ్వరు.

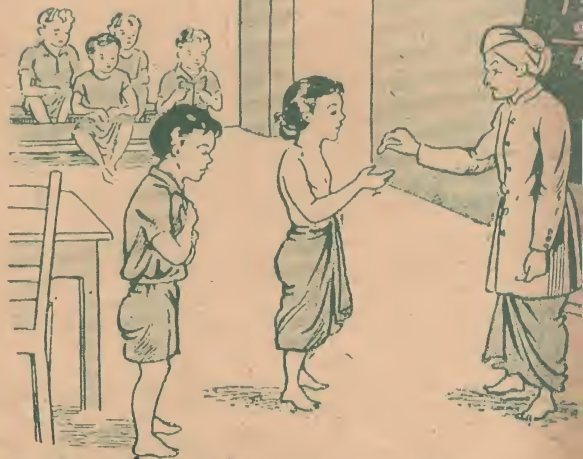
మా ఫలహారం అయిపోగానే కిష్టాయి అయ్యవారికోసం రెండువడలూ, రెండు దోసెలూ, సీసాడుకాఫీ ఆర్డర్ రిచ్చాడు. తరవాత వాడు డబ్బుతీసుకునే ఆయనదగ్గరికి వెళ్లి, “మా మేష్టారు మమ్మల్ని ఫలహారం చేసినమ్మనీ, తనకు ఫలహారం తెమ్మనీ చెప్పారు. ఈఫలహారం ఆయనకిచ్చి నేను డబ్బులు తెస్తాను. అంతదాకా ఈ అబ్బాయి ఇక్కడే ఉంటాడు,” అని చెప్పాడు. నా దగ్గరికివచ్చి రహస్యంగా, “నీ దగ్గర ఉన్న రూపాయి నా కిచ్చేయ్యి. మిగతాది నేను వేసుకుని బాకీతీర్చేస్తాను” అన్నాడు.

నాదగ్గర ఉన్న రూపాయి కాస్తా వాడి కిచ్చేశాను. వాడా రూపాయి జేబులో వేసుకుని, నన్నక్కడే కూర్చోమని, అయ్యవారి ఫలహారం పట్టుకుని బయల్దేరాడు.

కిష్టాయికోసం చూసీ, చూసీ, నాకు విసుగెత్తించి, మూడుగంటలైనా వాడు రాడు. హోటలువాడికి విసుగెత్తించి కాబోలు. వాడు నాతో, “మా నౌకరును నీ వెంట పంపిస్తాను, డబ్బిప్పించు. లేదా నిన్ను పోలీసులకు వప్పగిస్తాను,” అన్నాడు. నాకు ముచ్చెమటలు పోశాయి. నన్ను కిష్టిగాడు మోసం చేశాడు. నేను మొద్దు పెథవనుగనక నన్నందరూ మోసం చేస్తారు. మేష్టారేమంటారో అని నాగుండెల్లో రైళ్లు పరిగెత్తాయి. నాయరును వెంటబెట్టుకుని కుక్కిన పేనల్లే బడికివచ్చాను.

నా మొహం కనపడగానే మేష్టారి కళ్ల వెంట నిప్పులు కురిశాయి.

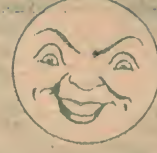
“పుండాభోర్, ఇంతసేపు ఎక్కడ తిరుగుతున్నావ్? నా రూపాయి నాకు

పంపించావే, కాఫీ ఎట్లా సంపాదించావ్?” అని అడిగారు. నానోట మాట రాలేదు. కాని నా వెంటవచ్చిన హోటలు నౌకరు జరిగినదంతా చెప్పాడు.

ఈ కథ విని క్లాసులో పిల్లలంతా గొల్లున నవ్వారు. మేష్టారి కి కూడా నవ్వాగలేదు. ఆయన కిష్టాయికోసం కబురుచేశాడు. కాని వాడు క్లాసులోలేడు. అందుచేత హోటలు మనిషికి రెండు రూపాయిలూ మేష్టారేదర్పించుకున్నారు.

ఆ సాయంత్రం నన్ను వెంటబెట్టుకుని మేష్టారు కిష్టాయి నాన్నగారింటికి వెళ్లారు. జమీందారుగారు సంగతంతా విని మేష్టారికి రెండు రూపాయిలూ ఇచ్చేశారు.

అందాలు చిందేటి చందమామా, ఆడు
కుందాము రావోయి చందమామా !

మల్లె పందిరికింద బుల్లి బుజ్జాయుంది,
బుజ్జ తల్లికి లాల పోసి పోదువుగాని,
చల్లంగ రావోయి చందమామా, మెల్ల
మెల్లంగ రావోయి చందమామా !

వెండిగిన్నెలో వేడి బువ్వపెట్టాకోని,
బంగారుగిన్నెలో పాయసం పోసుకొని,
తిందాము రావోయి చందమామా, నవ్వు
కుందాము రావోయి చందమామా !

చక్కన్ని చుక్కలతో సయ్యాట లాడుతూ,
మబ్బు గుర్రాలెక్కి దబ్బునా పొయ్యేవు,
మాట వినిపోవోయి చందమామా, ఒక్క
మాటు దిగి రావోయి చందమామా !

గో . శ్యామసుందర్ .

గుండురు.

అన్నదమ్ములు

అనగా అనగా వెకపూళ్లో రామయ్య, సోమయ్య అని యిద్దరు అన్నదమ్ములుండేవాళ్లు. రామయ్య పెద్దవాడు; తెలివిగలవాడు. సోమయ్య చిన్నవాడు; అమాయకుడు. రామయ్య భార్య భాగ్యవంతులబిడ్డ. అందుచేత గర్వంగా వుండేది. సోమయ్య భార్య బీదయింటి పిల్ల. అందుచేత కొంచెం అణకువగా వుండేది. రామయ్య తన తెలివితేటలన్నీ తమ్ముడిమీద ఉపయోగించి అతని అస్తి అంతాకాజేసి తాతలనాటి చిన్న పాతయిల్లూ, నాలుగేకరాల మెట్టచేను మాత్రం అతనికి యిచ్చాడు. పెద్దమేడ మిగతా అస్తి అంతా

తను ఉంచుకున్నాడు. పాపం, సోమయ్య దాంతోనే తృప్తిపడి కష్టపడి చేసుకుంటూ, వచ్చిందాంట్లో తను కొంత తిని, మిగతాది ధర్మంచేస్తూ వుండేవాడు.

ఇలా వుండగా వెకనాటి రాత్రి ఎవరో సన్యాసి, రామయ్య యింట కొచ్చి తలుపుతట్టాడు. రామయ్య వచ్చి కిటికీ తెరిచి “ఎవరు నువ్వు? ఎందుకీ అర్ధరాత్రప్పడు తలుపు తట్టావు?” అని గద్దించాడు.

అప్పుడు సన్యాసి “బాబూ, నేను సన్యాసిని. రామేశ్వరం పోతూ యిటొచ్చాను. ఈ రాత్రి నాకు కొంచెం తిండి పెట్టి పడుకోనివ్వండి. ఉదయాన్నే వెళ్లిపోతాను” అన్నాడు.

“ఏంటి, మాయింట్లో వల్లగాదు పో, పో. అదుగో, ఆ ఎదురుగానే వున్నాడు పాహుకారు. వాడి దగ్గరికి పో. దోపన యేసన్యాసిపోతున్నా పిలిచి అన్నం పెడతాడు.” అన్నాడు రామయ్య.

యోగి పోయి సోమయ్య తలుపు తట్టాడు. సోమయ్యవచ్చి తలుపుతెరిచి

జరిగింది. ఈమాట మా యింటికి రండి. మిమ్మల్ని రాజులాగా చూస్తాము. నా భార్యకూడా మిమ్మల్ని తీసుకురమ్మన్నది” అని బ్రతిమాలాడు.

“బాబూ ! ఏదో నాదోషను నేను తీర్చి యాత్రలకు పోతున్నాను; నేను రాలేను.” అన్నాడు సన్యాసి.

“అలాగైతే ఎట్లా స్వామి ! నా భార్య ఊరుకోదు. మీరు రాకపోతే కనీసం మా తమ్ముడికిచ్చిన మూడు పరాల్లైనా ఇచ్చి వెళ్ళండి.” అన్నాడు రామయ్య.

సన్యాసి రామయ్య వదలడని అనుకొని - “సరేలే నీకూ నువ్వుకోరుకున్న మూడు కోరికలు సిద్ధిస్తాయి” అన్నాడు.

రామయ్య పట్టరాని సంతోషంతో, గుర్రాన్ని మరి వేగంగా పరుగెత్తిస్తూ ఇంటి వేపుకు బయలుదేరాడు. గుర్రం నోటివెంట నురుగులు కక్కుతూ, భూమిమీద కాళ్లు అనకుండా దోడుతీస్తున్నది.

యింతలో రామయ్యకి వెక దుర్బుద్ధి పుట్టింది. “గుఱ్ఱం ఇంత త్వరగా పరుగెత్తుతున్నదే వెకవేళ చచ్చిపోతే ఎట్లాగా?” అనుకున్నాడు. అనుకోవటంతోటే, గుఱ్ఱం డామ్మని క్రిందపడి చచ్చింది.

రామయ్య గుఱ్ఱంతోపాటు కిందపడ్డాడు. పడి, లేచి దుమ్ము దులుపుకుని చచ్చిన గుఱ్ఱాన్ని చూసి విచారపడ్డాడు. అతనికి గుఱ్ఱాన్ని వదిలిపెట్టి వెళ్ళడానికి బుద్ధి పుట్టలేదు. ఐనా ఏమిచేస్తాడు, వెళ్ళకతప్పదు. “గుఱ్ఱం చావనేచచ్చింది. ఈ జీను వదిలి పెట్టటం ఎందుకా” అని దాన్ని తీసుకుని నెత్తిన పెట్టుకుని బయలుదేరాడు.

కొంత దూరం వెళ్లేసరికి అతనికి జీను బరువేసింది. పెళ్లొం మాటలువిని యింత దూరం వచ్చినందుకు అతను విసుక్కున్నాడు. విసుక్కుని “పాపమని, నన్ను యోగికోసం పంపి తను హాయిగా యింటి దగ్గర కూర్చుంది. ఈ జీను దాని నెత్తిన ఉంటే తెలిసేది నా కష్టం!” అని అనుకున్నాడు. ఇతను అనుకోవటమేమిట, ఆ జీను మాయమవటమేమిటే వెక్కసారే జరిగినై.

రామయ్య మూడింట్లో రెండు వరాలు
యిలా వూరికే పోగొట్టుకుని కాళ్ళిడ్చు
కుంటూ యింటికివచ్చాడు. ఇంట్లో పెళ్ళాం
కూర్చునివున్నది. ఆమె నెత్తిమీద జీను.
ఆమె రామయ్యని చూడగానే మండి
పడుతూ, 'ఏమిటిదీ? ఎట్లావచ్చింది నీ
జీను నా. నెత్తిమీదికి?' అని అడిగింది.

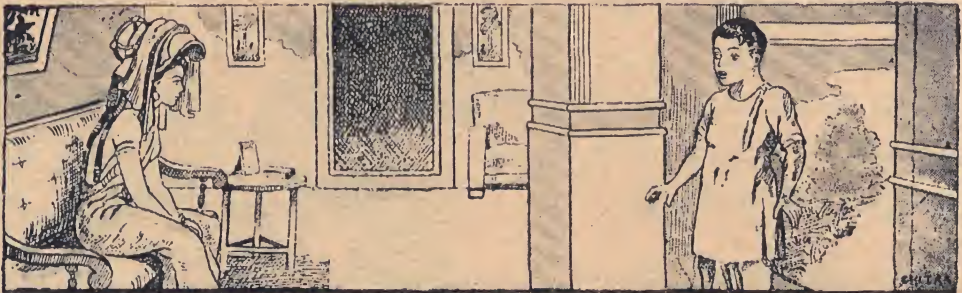
రామయ్య కప్పడు తను అనుకున్న
మాట జ్ఞాపకం వచ్చింది. "ఇదుగో,
జరిగిన పొరబాటేదో జరిగిపోయింది. నువ్వు
వేర్పుగా జీను మోస్తూవుండు. మనదగ్గిర
యింకోవరం మిగిలి వున్నది. దీంతో
మనం యేదైనా మంచివరం కోరుకుని

ధనవంతులమయి హాయిగా వుందాం."
అన్నాడు.

ఈ మాటలు వినేవరకు అతని పెళ్ళాం
మండిపడింది. "నువ్వు నీ డబ్బా పోయి
గంగలో పడండి తర్వాత, ముందు నా
నెత్తిమీది జీను దించు. లేకపోతే
బాగుండదు చెప్తున్నాను" అన్నది.

పాపం రామయ్య పెళ్ళానికి భయపడి
"జీను వూడిపోవాలి" అని కోరుకున్నాడు.
జీను వూడి క్రిందపడ్డది.

చూశారా! రామయ్య దుర్బుద్ధితో
యింత కష్టపడి తెచ్చుకున్న మూడు
వరాలు యిట్లా మట్టిలో కలిసిపోయినై.

గీక్షసులు

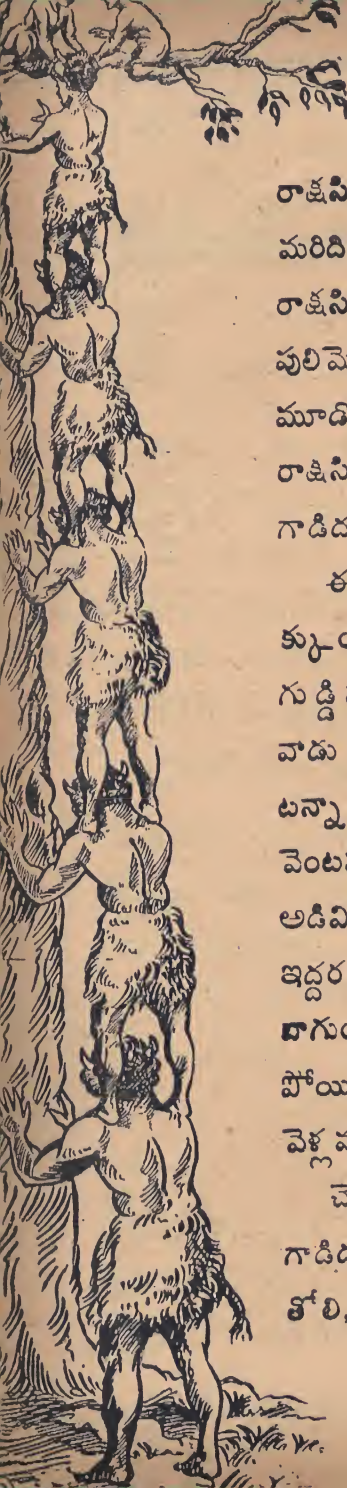
రాక్షసి పారిపోయినాక గుడ్డివాడూ, చెమిటివాడూ “అబ్బ! బ్రతికిపోయా,” మనుకున్నారు. ఇంకా అక్కడే ఉంటే మళ్ళీ వస్తాడేమోనని వాళ్ళకి భయం వేసింది. అప్పటికి వాన వెలిసింది. మబ్బులు విచ్చిపోయినై. వెన్నెల కాసింది. చెమిటివాడికి ఆ యింబో ఒక మూలను ఏదో గుట్ట కనపడింది. దగ్గరికి పోయి చూశాడు. వెండి బంగారునగలూ, నాణేలూ. చెమిటివాడు, గుడ్డివాడికి ఈ సంగతి చెప్పి అవన్నీ నాలుగుమూటలు కట్టి రెండుమూటలు గాడిదమీద, మిగతా రెండు మూటలూ చెరిఒకరు వేసుకుని ఆ రాత్రికి రాత్రే బయలుదేరి వెళ్లారు.

ఇక రాక్షసి ఏమిచేశాడూ? ఆ పరిగెత్తడం పరిగెత్తడం రొప్పుకుంటూ, నోజుకుంటూ వాళ్ళ మామగారి ఇంటికి

పోయిపడ్డాడు. పడి ఈ సంగతంతా మామకూ, బావమరదులకూ చెప్పాడు. వాళ్ళకి ఈమాటలు వినేవరకు కోపం వచ్చింది. “ఛా! పనికిమాలిన వెధవా! రాక్షసజాతికి అవమానం తెచ్చావు. పద, మేము వస్తున్నాము. ఆ గీక్షసులు ఎక్కడ ఉన్నారో చూపించు,” అన్నాడు

మన రాక్షసి మామనూ, బావమరుదులనూ వెంటబెట్టుకుని తన యింటికి వచ్చాడు. అక్కడ ఎవ్వరూలేరు. పైగా ఇంటిలోఉన్న ధనమంతా పోయింది. ఇక అంతా కలిసి గీక్షసులను వెతుక్కుంటూ అడివినిపడ్డారు.

మీరు రాక్షసులపేర్లు ఎప్పుడన్నా విన్నారూ? చాలా గమ్మత్తుగా ఉంటై వాటిపేర్లు. మన రాక్షసిపేరు దోనెకడుపు రాక్షసి. వాడి మామపేరు కొంగకాళ్ళ

రాక్షసి. వాడి పెద్ద బావ
మరిదిపేరు గెద్దముక్కు-
రాక్షసి. రెండోవాడిపేరు
పులిమొహం రాక్షసి.
మూడోవాడిపేరు పిల్లికళ్ల
రాక్షసి. నాలుగోవాడిపేరు
గాడిదచెవుల రాక్షసి.

ఈ రాక్షసులు వెతు
క్కుంటూరావడం మన
గుడ్డివాడు కనిపెట్టాడు.
వాడు చప్పుడువిని-“చెమి
టన్నా ! రాక్షసులు మన
వెంటపడ్డారు. గాడిదని
అడివిలోపలికి తోలి, మన
ఇద్దరం చెట్టు ఎక్కితే
బాగుంటుంది. వాళ్లు దాటి
పోయిన తర్వాత మనం
వెళ్లవచ్చు,” అన్నాడు.

చెమిటివాడు సరేనని
గాడిదను అడివిలోకి
తోలి, చెట్టెక్కి కూర్చు

న్నాడు. రాక్షసులు చెట్టుదగ్గరికి వచ్చి
గుడ్డివాణ్ణి చూశారు. కొంగకాళ్ళ రాక్షసి
ముందు వీణ్ణి పట్టుకుతించామన్నాడు.
అక్కడినించి ఒకళ్లమీద ఒకళ్లు ఎక్కి
అందరికీ పైన గాడిదచెవుల రాక్షసిని
ఎక్కిమన్నారు.

గుడ్డివాడికి వీళ్ళమాటలు వినేవరకు
భయంవేసింది. చేతులతో అటూ ఇటూ
తడవటం మొదలుపెట్టాడు. వాడి చేతికి
గాడిదచెవుల రాక్షసి చెవులు చిక్కినవి.
వాడు తన సత్తవంతాచూపి ఆ చెవులు
మెలిపెట్టాడు. ఇటు చెమిటివాడు
‘పోనివ్వమాకు ! అట్లాగే పట్టుకో !’
అని కేకవేశాడు.

ఇంకేం ! ఆ నొప్పికి, ఈ కేకలకూ
ఆగలేక గాడిదచెవుల రాక్షసి గీపెడుతూ
ఒక్క దూకున కిందికిదూకి పారిపో
యాడు. వాడి అరుపు, పారిపోవటమూ
చూసి మూడోవాడూ, మూడోవాణ్ణిచూసి
రెండోవాడూ ఇట్లా అంతా చావుపరుగు
తీశారు.

వాళ్లు పారిపోయినాక గుడ్డివాడూ,
చెమిటివాడూ చెట్టుదిగి వచ్చారు. చెమిటి
వాడు గాడిదను వెతుక్కుని తోలుకు

వచ్చాడు అప్పటికి తెల్లవారింది ఇద్దరుకలిసి ఊరిముఖంగా ప్రయాణం సాగించారు. ఊరిదగ్గరికి చేరినాక చెమిటివాడు— “గుడ్డిమామా ! గుడ్డి మామా ! మనం ఊరిదగ్గరికి చేరాము. ఇక ఫర్వాలేదు. మనం తెచ్చుకున్నది భాగాలు వేసుకుందామా ?” అన్నాడు.

గుడ్డివాడు సరే నన్నాడు చెమిటి వాడు భాగాలువేశాడు. అందులో చెమిటి వాడు తన భాగానికి కాస్త ఎక్కువగా వేసుకున్నాడు. గుడ్డివాడు రెండు రాసులూ చేతులతో తడివిచూశాడు. తనభాగం చిన్నది. వాడికి కోపంవచ్చి చెమిటివాడిని చరిచి కొట్టాడు చెంపమీద. ఆ దెబ్బకు చెమిటివాడు బిత్తర పోయాడు. తర్వాత సంభాషించుకుని వాడు గుడ్డివాడి కణతమీద లాగిగుద్దాడు :

ఈ గుడ్డుతో గుడ్డివాడితల తిరి గింది కాసేపు తల దిమ్ముగాఉంది. అతర్వాత చిత్రమేమంటే వాడికి కళ్లు

కనపడటం మొదలుపెట్టినై. ఇటు చెమిటివాడికి ఆచెంపదెబ్బతో వినపడటం మొదలుపెట్టింది. ఈసంగతి ఒకరి కొకరు చెప్పుకున్నారు. ఆ తర్వాత న్యాయంగా భాగాలువేసుకుని, పక్క వూరుపోయి హాయిగా ఉన్నారు.

చూశారా గమ్మత్తు. కలిసి వచ్చే టప్పుడు మనం పొరపాట్లుపడ్డా మనకు మంచే కలిగిస్తాయి.

చందమామ నిలిచిపోయింది

రాజుగారు

రాజుగారి ముక్కుమీద
దోమ కుట్టింది.

రాజ్యంలో ప్రజకంతా
హడలెత్తింది!

సామంతులు, సర్దార్లు,
బంట్లూ, సైన్యాధిపతులు
కత్తులతో ఈటెలతో
కదనానికి లేచినారు.

కత్తులతో నరకలేక
ఈటెలతో పొడవలేక
సర్దార్లు సామంతులు
చలచల్లగ జారినారు.

తిరిగి తిరిగి దోమ మళ్ళి
రాజుకడకె వచ్చింది.
జనమంతా చూస్తుండగ
ముక్కుమీద వాలింది.

దోమగారు

జనమంతా విస్తుపోయి
నోళ్లుతెరచి చూస్తుంటే
బంటొక్కడు బుద్ధిశాలి
పరుగెత్తెను రాజుకడకు.

ఏమరుపాటుగ నుండిన
దోమను గురిచూచివాడు
రాజుగారి ముక్కుమీద
చేతికొద్ది గుద్దినాడు.

ఆ దెబ్బకి రాజుగారు
హరిహరి అని అరిచినారు
ఆదెబ్బకి దోమగారు
హరహరమని వాలినారు.

బంటుసేవ బంటుచేవ
ప్రజలంతా మెచ్చినారు
తక్షణమే రాజతణ్ణి
తన మంత్రిగ చేసినాడు.

అబ్బి - చిట్టి

బి. వి. శ్రీనివాసాచార్య

★

అబ్బి

చిట్టి! పొట్టి! సిగరెట్టు పెట్టి!
శ్రావణ పట్టి! నాకా రొట్టి!

చిట్టి

అబ్బి! గొబ్బి! పొడరు డబ్బి!
ఇత్తడి సిబ్బి! మా అబ్బి.

అబ్బి

మా చిట్టిమొగుడికి బానంతపొట్ట!
పొట్టనిండా రెండుబుట్టలుండ్రాళ్లు!!

చిట్టి

అబ్బిగాడి పెళ్లానిక్కిందంతగూని!
గూనెక్కి అబ్బియ్యకోటకెడతాడు!!

అబ్బి

అమ్మా! చిట్టిని తన్నేస్తా!!

చిట్టి

చూడమ్మా, ఈ అన్నయ్యా!

అమ్మ

అల్లరిచేస్తే అబ్బికి, చిట్టికి
అప్పచ్చులు లేవు!

[అబ్బి చిట్టి గవ్ చిప్]

కుటుంబంలో రాకలు

అమరావతినుంచి అమ్మగారు రాక
నరసాపురంనుంచి నాన్నగారు రాక
అనకాపల్లినుంచి అత్తగారు రాక
మచిలీపట్నంనుంచి మామగారు రాక
హైద్రాబాద్ నుంచి అప్పగారు రాక
భద్రాచలమునుంచి బావగారు రాక
అనంతపురంనుంచి అన్నగారు రాక
ఒంగోలునుంచి ఒడినగారు రాక
బాపట్లనుంచి భర్తగారు రాక
చెన్నపట్నంనుంచి చందమామ రాక!

విన్నకోట జోగిరాజు, తణుకు.

గొలుసు మాట

మాట మాట - ఏమి మాట!
మంచి మాట - ఏమి మంచి!
పూలు మంచి - ఏమి పూలు!
మల్లె పూలు - ఏమి మల్లె!
తెల్ల మల్లె - ఏమి తెల్ల!
పువ్వు తెల్ల - ఏమి పువ్వు!
నవ్వు పువ్వు - ఏమి నవ్వు!
మామ నవ్వు - ఏమి మామ!

చందమామ

అపసరాల రామకృష్ణరావు, తుని.

సోమరిపోతు

అనగా అనగా ఒక ఊళ్లో ఒక సోమరిపోతు ఉండేవాడు. వాడు ఇటు గడ్డిపోచ తీసి అటువేసేవాడు కాదు. పోసి తిండి తినడు అందామా, ముగ్గురు మనుషులకు సరిపోయేది తేలిగ్గా యీదేవు వాడు; అదీ వాడిదగ్గరకు తీసుకువచ్చి అందించాలి.

ఇక ఆ ఊళ్లో మిగతావాళ్ళకి రాత్రిం బగళ్లు చెమటవోడ్చి పనిచేసేసినా కడుపు నిండి నిండకుండా ఉండేది. వాళ్లు ఎన్నాళ్లు వేగుతారు, ఈ సోమరి పోతుతో. ఊళ్లోనించి తన్ని తరిమారు.

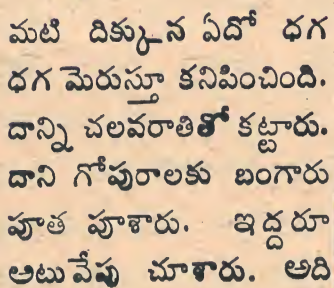
ఆ పక్కగ్రామంలోనే ఇంకో కష్ట జీవి ఉండేవాడు. వాడు వొళ్లు దాచుకో కుండా రోజుల్లా శ్రమపడేవాడు. అయినా వాడికి తిండికి అస్తాహస్తంగా చాలేది. ఇక ఆ గ్రామంలో మిగతా వాళ్లు అంతా సోమరిపోతులు. వొళ్లువంచి పనిచేసే వాళ్లకారు దొంగతనాలూ అవీ చేసి

ముప్పొద్దులా తినేవాళ్లు. అలాంటివాళ్లు కష్టంచేసే వాళ్లనిచూసి ఎలాసహిస్తారు? వాడిని అందరూ కలిసి కాకుల్లాగా పొడిచి ఆ గ్రామంనించి వెళ్లగొట్టారు.

ఇక సోమరిపోతుకు వూరికే తిండి దొరికే మరోవూరు కావాలి. దానికోసం కాళ్ళీడ్చుకుంటూ బయలుదేరి, కొంత దూరం పోయేవరకు బద్దకంవేసి చెట్టు కింద పండుకుని నిద్రపోయాడు. ఇటు కష్టజీవి ఏ గ్రామంలో పని దొరుకు తుండా, చేసిన పనికి మెప్పువస్తుందా అని బయలుదేరాడు. అతను దోవను వస్తూవస్తూ చెట్టుకింద పడుకున్న మన సోమరిపోతును చూసి దగ్గరికి వచ్చాడు.

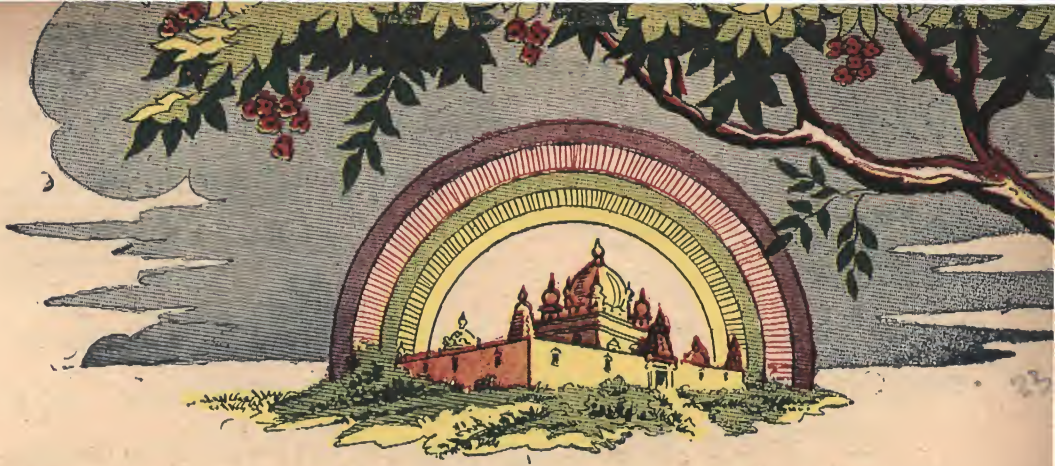
అప్పటికి తూర్పు బాగా తెల్ల వారింది. సూర్యుడు ఉదయించాడు. మన కష్టజీవి సోమరిపోతును పలక రించాడు. ఇద్దరూ తమ తమ కష్ట సుఖాలు చెప్పుకొన్నారు. ఇంతలో పడ

చందమామ చురుకులు

“విన్నావా తమ్ముడా! మనం సాయంత్రం లోపల ఎలాగానన్నా పోయి ఆయింబో పడ్డామా ఇక మనకష్టాలు గట్టెక్కినట్లే. పద, త్వరగా పోదాము,” అన్నాడు కష్టజీవి సోమరిపోతులో.

30

“అబ్బో! అట్లా కనపడుతున్నది కాని, అది దగ్గర ఉన్నదనుకున్నావా? ఆమె మాటలు నమ్మి బయలుదేరితే మనం పరిగెత్తలేక ఛస్తాం! ఎందుకు అన్నయ్యా, వృధా ఆయాసం! పరిగెత్తి పాలుత్రాగేకంటే నిలబడి నీళ్లు త్రాగటం మంచిది!” అన్నాడు సోమరి పోతు. సోమరిపోతుతో వంతుపెట్టుకు కూచుంటే లాభంలేదనుకుని కష్టజీవి ఒంటరిగా భవనంకేసి నడవసాగాడు.

సోమరిపోతుకు కష్టజీవినిచూస్తే జాలివేసింది. ‘ఇంతదూరం ఎట్లా నడుస్తాడా’ అనుకున్నాడు. “ఇలాంటి సమయాలలో కథల్లో చెప్పే కీలుగుర్రం దొరికితే ఎంత బాగుండును! రివ్వున

పోయి ఆమె యిచ్చే ఆతిథ్యమేమిటో తేల్చుకోవచ్చుగదా!” అనుకున్నాడు.

ఏమైనా సోమరిపోతు అక్కడి నించి కదలలేదు. పదిగంటలైంది. ఇంతలో వాడి కొక బక్కచిక్కిన గాడిద కనిపించింది. దాన్నెక్కిపోతే బాగుండదా అనుకుని, ఎక్కి సవారీ ఆరంభించాడు. గాడిద చచ్చేటట్టు పరిగెత్తింది. మధ్యాహ్నానికి సోమరిపోతు కష్టజీవిని కలుసుకున్నాడు. అతన్నిచూసి వెకిలిగా నవ్వి గాడిదను బాదుకుంటూ ముందుకు వెళ్లిపోయాడు. గాడిద

అయితే అది కష్టజీవిని చూసి

కొంతదూరం నురుగులు కక్కుకుంటూ కక్కుకుంటూ పరిగెత్తి రోడ్డు మీదపడి ప్రాణాలు విడిచింది. సరే గాడిద ఎలానూ చచ్చింది; కాసేపు విశ్రాంతి తీసుకుందామని గాడిదను తలక్రింద పెట్టుకుని పడుకున్నాడు.

ఇంతలో వాడికొక తాబేలు కనిపించింది. సరే ఊరుకోవటం ఎందుకు? దాన్ని ఎక్కిపోదామని బయలుదేరాడు.

పొద్దుకూకబోతూ ఉండగా కష్టజీవి వచ్చి సోమరిపోతును కలుసుకున్నాడు. “తమ్ముడా! పొద్దుకూకవచ్చింది. ఇక నన్నా తాబేలు వదిలి నాతోపరిగెత్తు, లేక పోతే చేరుకోలేము” అన్నాడు కష్టజీవి.

“అదుగో, ఆకనవడేదేగా ఇల్లు! ఇక్కడినించి పడుకుని దొర్లిగిలివెళ్లినా వేళకు చేరుతాము. నువ్వు ముందు పోయిమాత్రం ఏమిచేస్తావు?” అన్నాడు సోమరిపోతు.

కష్టజీవి వీడితో లాభంలేదనుకొని పరిగెత్తటం మొదలుపెట్టాడు. పొద్దు గర్భంలో పడుతుండగా కష్టజీవి వాకిట్లో అడుగుపెట్టాడు. లక్ష్మీదేవి వాడిని ఆహ్వానించి ఇంట్లోకి తీసుకుపోయింది.

సోమరిపోతు తాబేలుఎక్కి మెల్లిగా వాకిటిదగ్గరకు చేరుకునేవరకు తలుపులు మూసుకొంటున్నాయి. తలుపులు తెరవమని దబదబ బాదాడు సోమరిపోతు. ఉహూ... మళ్లా తలుపులు తెరుచుకోనే లేదు.

“ఛా. అనవసరంగా ఎంత శ్రమ పడ్డాను.... సరే, అయిందేమో అయింది! ఈరాత్రికి ఇక్కడే పడుకుందాము.” అని వాకిలి మెట్టుమీద తలవెట్టి పండుకున్నాడు సోమరిపోతు.

తెల్లవారినాక చూస్తే సోమరి పడుకున్నచోట ఒక నత్తఉన్నది. అదే మన సోమరిపోతు బాటసారి.

వెన్నెల బంతి

వెలిగింది వెలిగింది వెన్నెలా బంతి
వెలుగులో పాపల్లు వెలిగిపోతారు
దేదీప్యమానమౌ దివ్యతేజముతో
దీప్తివంతంబైన దీ పెద్దబంతి.

అంద చందాలతో అలరారు బంతి
ఆకాశవీధిలో అమరినాబంతి
పిల్లలందరకునూ ప్రియమైన బంతి
వెండి వెలుగులబంతి, వెన్నెలాబంతి.

రవివంశతిలకుండు రామచంద్రుండు
మారాముపెట్టినా గారాలబంతి
అందాల మేడలో అద్దాలలోకి
దిగివచ్చి, మాతోటి తిరిగేటిబంతి!

తిమ్మరాజు హైమవతి, రాజమండ్రి.

పొట్టి పిడిక కథ

అనగా అనగా ఒక ఊళ్లో కుంచ మంత బ్రాహ్మడు ఉండేవాడు. అతను ఎంతో కష్టపడి కంచమంత జొన్న చేసు వేసుకున్నాడు. అది అట్లా అట్లా పెరిగి కంకులువేయటం మొదలుపెట్టే వరకు రెండు భమిడిలేళ్లు, రెండు వెండిలేళ్లు వచ్చి రాత్రిళ్లు తినివేయటం మొదలుపెట్టినై. అవి తినిపోగా ఒకటి అరా కంకి మిగిలితే మన పొట్టిపిచ్చిక వచ్చి సగలు తినివేస్తూ ఉండేది.

ఒకనాడు బ్రాహ్మడు పొలం వచ్చి చూసుకునే వరకు చేనంతా ఈటుపోయి ఉంది. ఒకటి అరా అక్కడక్కడ మిగిలిన కంకులు పిచ్చిక తింటూ ఉంది.

పాపం బ్రాహ్మడికి ఏడుపూవచ్చింది, కోపం వచ్చింది.

ఈ పిచ్చిక పని పట్టాలి అనుకుని బోయవాడి దగ్గరికిపోయి వల అడిగి తెచ్చి ఉచ్చులేశాడు.

పాపం పొట్టిపిచ్చిక అది కానకుండా వచ్చి ఉచ్చుల్లో చిక్కుకుంది. ఇంతేం, బ్రాహ్మడు ఎగిరిగంతేసి దాన్ని చంకలో పెట్టుకుని ఇంటికి బయలుదేరాడు. ఇక మన పిచ్చిక ఊరుకుంటుందా? చంకలో కూచునే పాట ఎత్తుకుంది!

కుంచమంత బ్రాహ్మడికి గూ, గూ, గూ! కంచమంత జొన్నచేసు గూ, గూ, గూ! రెండు భమిడిలేళ్ళు గూ, గూ, గూ! రెండు వెండిలేళ్ళు గూ, గూ, గూ!

చేసుకాస్త మేకాయీ గూ, గూ, గూ!
నేనుకూడ తినబోతే గూ, గూ, గూ!
పొట్టివా డొచ్చాడు గూ, గూ, గూ!
పొంచిపొంచి చూశాడు గూ, గూ, గూ!
నన్ను పట్టుకున్నాడు గూ, గూ, గూ!

ఈ పాట వినేవరకు బ్రాహ్మడికి

కోపం వచ్చింది. చంక బాగా బిగించాడు. ఉహూ... మనపిచ్చిక నోరు ముయ్యలేదు.

మన బ్రాహ్మడు ఏం చేస్తాడూ?

ఊళ్లొకిపోతే దీనిపాటవిని అంతా నవ్వుతారు! అందుకని ఊరిబయట ఉన్న శెట్టి గారిఅరుగుమీద కూచున్నాడు.

మన పిచ్చిక నోరు మూస్తే గా! పాడుతూనే ఉంది.

కుంచమంత బ్రాహ్మడికి గూ, గూ, గూ!
కుంచమంత జొన్నచేను గూ, గూ, గూ!
అని. దీని పాటవిని శెట్టి బయటికివచ్చి

‘ఏమండీ శాస్త్రుల్లుగారు మీ జొన్నచే నెంతండీ?’

అన్నాడు.

బ్రాహ్మడు దోసిట చూపి “ఇంత!”

అన్నాడు.

“ఇంతేనా?”

అన్నాడు శెట్టి.

“కాదు!” అని బ్రాహ్మడు రెండు అరిచేతులూ కాస్త ఎడంగా తీసి “ఇంత!” అన్నాడు.

“ఓసి, ఇంతేనా!” అన్నాడు శెట్టి. అప్పుడు బ్రాహ్మడికి కోపంవచ్చి రెండు చేతులూ బారపాసి “ఇంతా!” అన్నాడు.

ఇంకేం, చేయి తీసేవరకు మేన పిచ్చిక తుర్రున పారిపోయి చెట్టుమీద కూచుని “కుంచమంత బ్రాహ్మడికి గూ, గూ, గూ!” అని పాడటం మొదలుపెట్టింది.

బ్రాహ్మడు బాగా మోసపోయానే అని తన్ను తిట్టుకుంటూ ఇంటికివెళ్లాడు.

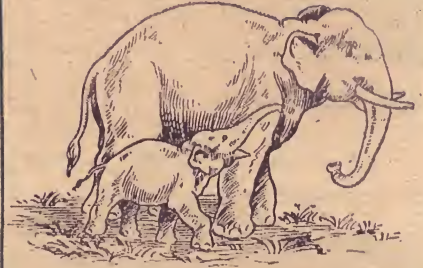
కలవల కాకి

దాసరి వెంకటరత్నం

కాకి నా డ.

కాకి, కాకి కలవల కాకి
కాకిని బట్టి గంగలో ముంచితె
గంగా నాకు గంధామిచ్చె
గంధం తెచ్చి అపూ కిస్తే
అపూ న కు పాలూ ఇచ్చె
పాలూ తెచ్చి అమ్మాకిస్తే
అమ్మా నాకు జున్ను పెట్టె
జున్ను తెచ్చి పంతులుకిస్తే
పంతులు నాకు పద్యంచేప్పే
పద్యం మామకు వప్పగిస్తే
మామ నాకు పిల్లనిచ్చే
పిల్ల పేరు మల్లెమొగ్గ
నా పేరు నర్దార !

మీకు తెలుసునా?

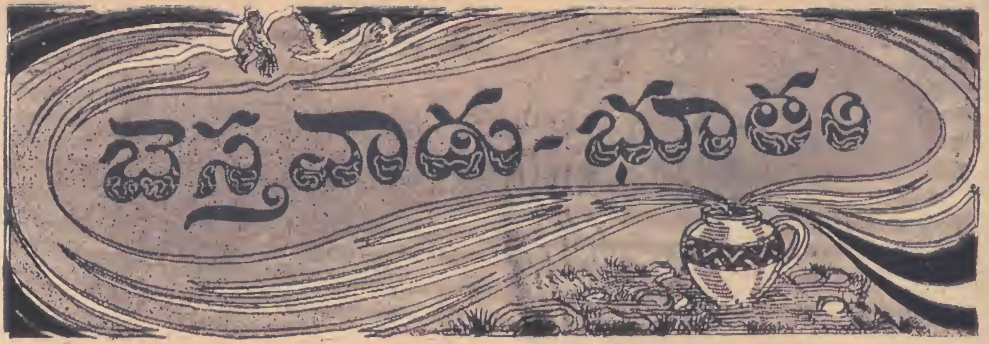

పనిగపిల్ల నోటిలో పాలు తాగు
తుంది; తొండంతోకాదు

అన్నిటిలోకీ త్వరగా పరుగెత్తే
జంతువు చిఱుతపులి. గంటకు
80 మైళ్ళుదాకా పోతుంది.

అనగా అనగా ఒకదేశంలో ఒక బీద బెస్తవాడుండేవాడు. వాడు పొద్దున్నే లేచి సముద్రపొడ్డుకుపోయి నాలుగు సార్లెవలవేసేవాడు. ఆ నాలుగుతూర్లకు యేవి దొరికితే అవి తీసుకుని బజారుకు పోయి అమ్ముకుని, ఆ వచ్చినడబ్బుతో పొట్టపోసుకుంటూ ఉండేవాడు. ఒక్కొక్క రోజున ఒక్క చేపైనా దొరికేదికాదు. అయినా వాడు “ఇవ్వాల నకు దేవు దేమీ యివ్వలేదు,” అనుకుని తృప్తిగానే యింటికి వెళ్లేవాడు.

ఒకరోజున వాడు మామూలుగా సముద్రానికివచ్చి వల వేశాడు; మొదటి సారి వలలో వాడికి చచ్చిన కుక్క వచ్చింది. రెండోసారి వేశాడు; ఎండ్ర కాయలు పడ్డాయి. మూడోసారి వేశాడు; బొమ్మరాళ్లు, నత్త గవ్వలూ వచ్చినై. నాలుగోసారి దేవుణ్ణి తలచు కుంటూ మళ్ళీ వలవేశాడు; ఒక ఇత్తడి కూడా దొరికింది. వాడు అదిచూసి

చాలా సంతోషించాడు. “ఇది అమ్ము కుంటే నూరుచేపల ఖరీదన్నా రాక పోతుందా?” అనుకున్నాడు.

కూడాకు మూతవేసి చుట్టూ తాడు కట్టివుంది. అది చూడగానే వాడికి ఒక ఆలోచనకూడా తట్టింది. ఈ కూడానిండా ఎవరైనా మొహరీలు పోసుకుని వుండ కూడదా, అనుకున్నాడు. అనుకుని వాడు తాడు విప్పాడు. తాడు తీసివెయ్య గానే మూత దానంతటదే ఎగిరివచ్చింది. బెస్తవాడు ఆశతో కూడాలోకి చూశాడు. అతనికి దాంట్లో పొగతప్ప మరేమీ కనిపించలేదు. కాని, క్రమంగా అది బైటికి రా సాగింది. అది అట్లావచ్చి అట్లావచ్చి ఆకాశం ఎత్తుకు పోయింది. ఆ తర్వాత ఆ పొగంతా ఒక చోటకు చేరి పెద్ద భూతమైంది.

పాపం, బెస్తవాడు భూతాన్ని చూడ గానే భయపడి, పారిపోదామను కున్నాడు. కాని, భూతం పోనివ్వలేదు.

“ఓ! రాజా! నీ మాట యిక యెప్పుడూ వింటాను, రా!” అని.

బెస్తవాడికి ఆ శ్చర్యం వేసింది. “ఎవర్ని నువ్వు పిల్చేది? నేను రాజును కాను,” అన్నాడు.

“నువ్వు సాలమఠ రాజువుకాదా?” అని అడిగింది భూతం.

“ఉహూ, ఆ రాజు వెయ్యేళ్లకిందటే చచ్చిపోయాడు. నేను బెస్తరాజుని.”

ఈమాట విని భూతం ఆకాశం దద్దరిల్లేట్లుగా నవ్వి, “బెస్తరాజువా నువ్వు! ఐతే, వుండు. నిన్ను తిన బోతున్నాను,” అన్నది.

బెస్తవాడు గజగజ వణకుతూ, “నన్ను చంపుతావా? ఎందుకూ? నిన్ను ఈ కూజాలోనుంచి వదలిపెట్టినందుకా? నేను చేసినమేలుకు యిదేనా నువ్వుచేసే సహాయం?” అన్నాడు.

“అః ఇదే. నిన్ను తినక తప్పదు. అయితే నీ వెట్లానూ చావబోతున్నావు కాబట్టి ఒకవరం కోరుకో. నీకు ఆ వరం యిస్తాను.”

“అయితే నీ కథ తెలుసుకోవాలని వుంది, చెప్పు.” అన్నాడు బెస్తవాడు.

~~~~~

“విను, చెప్తాను—శూర్యం నేను మంచిభూతాన్ని. సాలమన్ రాజు నన్ను పొగగా మార్చి ఈ కూజాలో బంధించాడు. బంధించి నన్ను తీసుకెళ్లి సముద్రంలో పారేయించాడు. నేను అప్పుడు ఎవరైనా వచ్చి నన్ను ఈ కూజాలోంచి వదిలిపెడితే వాడికి పెద్ద సహాయం చేద్దామనుకున్నాను చాలాకాలం. ఎవ్వరూ రాలేదు. ఇక నాకు కోపం వచ్చింది. ఈ మాటు ఎవరైనా వచ్చి నన్ను వదిలిపెడితే వాడిని చంపుదామనుకున్నాను. నువ్వు వచ్చి వదిలించావు. నిన్ను నేను చంపక తప్పదు.”

ఇక భూతాన్ని బ్రతిమాలినా లాభంలేదు, అనుకున్నాడు బెస్తవాడు. వాడికి హఠాత్తుగా ఒక ఆలోచన తట్టింది. “ఓ భూతమా! నీమాటలు నేను నమ్మలేకుండా వున్నాను. అంతా అబద్ధంగా తోస్తున్నది. ఇంత పెద్ద భూతానివి ఈ కాస్త కూజాలో వున్నావంటే ఎట్లా నమ్మేది? నా కళ్లతో చూస్తేగాని నేను నమ్మలేను.” అన్నాడు బెస్తవాడు.

ఈ మాట భూతం మోసపోయింది. “అలాగా, నన్ను నమ్మలేవా? ఐతే వుండు చూపిస్తాను,” అని ఆ భూతం మళ్ళీ పొగగా మారి కూజాలోకి పోయింది. పోయి, “యిప్పుడు నమ్ముతావా నామాట?” అని అడిగింది.

“కాసేపు ఆగు. సరిగా చూడనివ్వు నన్ను” అని బెస్తవాడు గబుక్తున కూజాకు మూతపెట్టి తాడుతో

గట్టిగా బిగించి పారవేసాడు.

లోపలనుంచి భూతం లబలబలాడ మొదలెట్టింది — “ఓ బెస్తరాజా! నన్ను వదిలిపెట్టు. నిన్నిక చంపను. నీ కెంతో ధనమిస్తాను.”

“నేను నీ మాట నమ్మను,” అన్నాడు బెస్తరాజు.

“బేతాకుడితోడు. నిన్ను ఏమీచెయ్యను. నన్ను వదిలిపెట్టు, అని బ్రతిమాలింది భూతం.

బెస్తవాడు ‘వదిలిపెట్టాడు. భూతం ఆ

ఒక లోయ దగ్గరకి వచ్చి దిగింది. అక్కడ ఒక మంచి చెరువుంది. నీళ్లు అద్దంలాగా తెల్లగా వున్నై. భూతం బెస్తవాడితో, “నువ్వు రోజూ యిక్కడ ఒక్కసారి వల వేసుకో. నాలుగు చేపలు పడతై. అవి తీసుకెళ్లి పక్కరాజుకు అమ్ముకో. అతను నీకు బోలెడు డబ్బిస్తాడు. నీ కిక దరిద్రం ఉండదు,” అన్నది. తర్వాత భూతం నేలను ఒక్క తన్ను తన్నింది.

కూజాలోంచి మళ్ళీ బయటికివచ్చి కూజాను ఒక్క తన్ను తన్నింది. కూజా ఎక్కడో సముద్రం మధ్యనపోయి పడింది. అప్పుడు భూతం బెస్తరాజుతో అన్నది: “నీ వల తీసుకుని నా అరిచేతిలోకి యెక్కికూర్చో. నిన్ను మంచి చోటుకు తీసుకుపోయి వదిలి పెడతాను.”

బెస్తవాడు అలాగే అరిచేతిలోకిక్కి కూర్చున్నాడు. భూతం అతన్ని తీసుకుని ఆకాశంలోకి ఎగిరింది. కొండలూ, నదులూ, అడవులూ ఎన్నోదాటి ఆఖరుకు

భూమి రెండుగా బ్రద్దలైంది. భూతం దాంట్లోకి పోయింది. భూమి మళ్ళీ మూసుకుంది.

ఆ బెస్తవాడు రోజూ అక్కడకొచ్చి వల వేసేవాడు. నాలుగు రంగుల్లో నాలుగు చక్కటి చేపలు పడేవి. అవి తీసుకెళ్లి పక్కనున్న రాజు కిచ్చేవాడు. ఆరాజు వాటికి 400 మొహరీలు యిచ్చేవాడు. పల్లెవాడి దరిద్రం తీరింది. హాయిగా భార్యతో బిడ్డల్తో బ్రతుకు తున్నాడు.

చందమామ చిత్రం

పండిత జీ

“పండిత జవహర్లాల్కు జై,
మహాత్మా గాంధీకి జై” అనిచాల
సార్లు మీరు అనివుంటారు. లేదా
కనీసం ఆ జేజేలన్నా విని
ఉంటారు. పండిత జవహర్లాల్
నెహ్రూ ఎవరో మీకు తెలుసా?

నెహ్రూవంశంవారిది మొదట
కాశ్మీరదేశం. వారి పూర్వులు
సంయుక్త రాష్ట్రాలకు వచ్చి
అక్కడే స్థిరనివాసం ఏర్పరచు
కొన్నారు. జవహర్లాల్ తండ్రి
మోతీలాల్ నెహ్రూ, తల్లి స్వరూప
రాణి. మొదట్లో అంతగా ఉన్న
కుటుంబం కాకపోయినా, మోతీ
లాల్ నెహ్రూగారు న్యాయవాద
వృత్తిలో సంపాదించి సంపన్ను
లయ్యారు. మన జవహర్లాల్
1889 నవంబరు 14న జన్మించాడు.

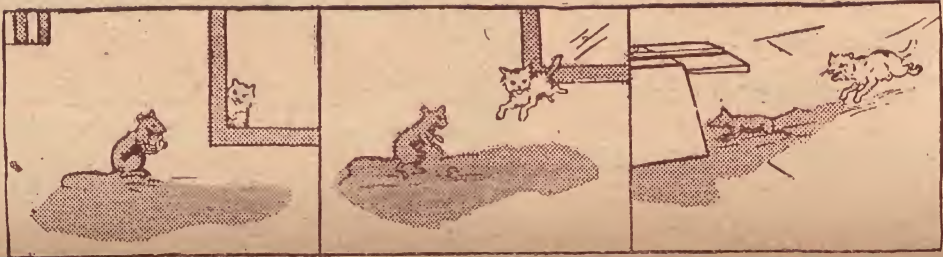
మోతీలాల్ గారిది విచిత్ర
స్వభావం. వారికి అంతలోనే
కోపం, అంతలోనే సంతోషం

మహా పురుషుల
జీవిత చరిత్ర

వచ్చేది. ఇంట్లో ఏమాత్రం పొరపాటు జరిగినా అగ్నియై కూర్చునేవారు. జవహర్‌లాల్‌కూడ తండ్రిదగ్గరకు వెళ్లి మాట్లాడటానికి జంకేవాడు. తల్లిదగ్గర మాత్రం ఆయనకు ఎంతో చనువు ఉండేది. తండ్రిగారు కోపపడినప్పుడు స్వరూపరాణి కొడుకుతరపున వాదిస్తుండేది. జవహర్‌లాల్ అయిదేళ్ల వాడై ఉండగా ఒక చిన్నగమ్మత్తు జరిగింది. ఒక రోజున ఆయన తండ్రిగారి గది లోకి వెళ్లాడు. బల్లమీద రెండుపౌంఠెన్ కలాలు కనిపించాయి. వెంటనే ఆయనకు ఒక ఆలోచనకలిగింది. “ఎవరైనా ఒకేసారి రెండుచేతులతో వ్రాయరు. ఒక చేతితో వ్రాయటానికి ఒక కలం చాలు. నాన్నగారికి రెండు కలాలు దేనికి? నేను ఒక కలం తీసుకొంటే తప్పేముంది?” ఇలా అనుకుని ఆయన బల్లమీదనుంచి ఒక కలం తీసుకొని వెళ్లిపోయాడు.

మోతీలాల్ గారువచ్చి చూచుకోగానే రెండోకలం కనిపించలేదు. పనిమనుషులందరిని పిలిపించారు. కేకలువేశారు. ఆ కలాన్ని తెచ్చి యివ్వకపోతే తిత్తి ఊడదీయిస్తా నన్నారు. వెంటనే దాని కోసం ఇల్లంతా వెతుకులాట ప్రారంభమైంది. జవహర్‌లాల్ తండ్రిగారి దగ్గరకు మెల్లగా వెళ్లి కలంఇచ్చాడు. ఆయన మండిపడి కొడుకును గట్టిగా చితకబొడిచాడు. అదెబ్బలకు తాళలేక బోరున యేడుస్తో ఆయన తల్లిదగ్గరకు వెళ్లాడు. అన్ని దెబ్బలుతిన్నా ఆయనకు తండ్రిగారిమీద కోపంరాలేదు. “అమ్మా, నాన్నగారినేమీ అనకు. తప్పంతానాదే,” అని తల్లి స్వరూపరాణితో అన్నాడు. జవహర్ చిన్నప్పుడు ముఠారక్ ఆలీగారివద్ద చదివాడు. ఆయనవద్ద చిత్ర విచిత్రాలైన అరేబియన్ కథలు విన్నాడు. వీటికి తోడు తల్లి భారతంలో నుంచి, రామాయణంలోనుంచి ఎన్నో

క థ లు చెప్పింది. జవహర్ లాల్ కు తన పుట్టినరోజు పండుగ అంటే ఎంతో సరదా. ఆరోజున ఆయన్ను గోధుమలు మొదలైన ధాన్యాలతో తులాభారం తూచి వాటిని పేదసాదలకు పంచి పెట్టేవారు. కొత్త కొత్త దుస్తులు తొడిగేవారు. బంధువులు, స్నేహితులు వచ్చి ఎన్నో బహుమతు లిచ్చేవారు. అన్ని వసులు ముగిసిన తరువాత మహా వైభవంగా విందుజరిగేది. ఇవన్నీ ఆయనకెంతో ఉత్సాహాన్ని రేకెత్తించేవి.

“ఈ పండుగ ప్రతిరోజూ రాకూడదా? మధ్య మూడువందల అరవైనాలుగు రోజులు అడ్డు దేనికి,” అనుకొనేవాడు.

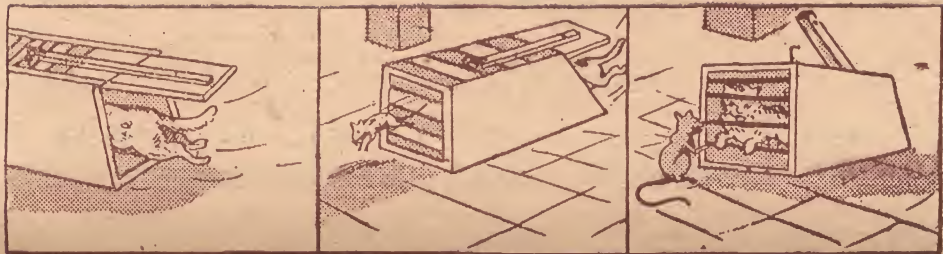
జవహర్ తన పదకొండో ఏట దివ్య జ్ఞానసమాజ మతస్థుడైన బ్రాహ్మవద్ద మూడేళ్ళు చదివి తరువాత మానాడు.

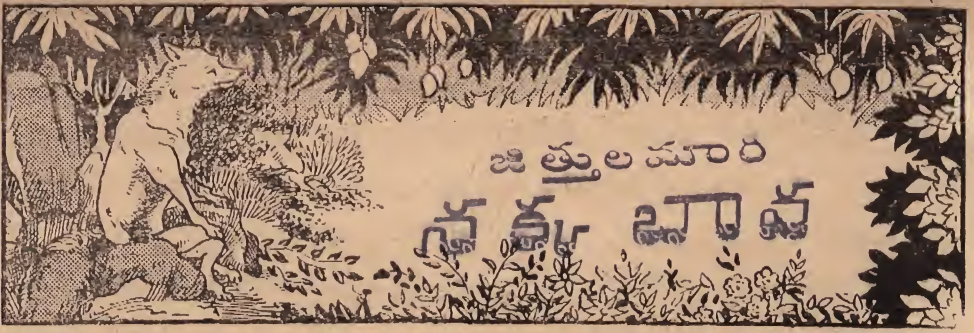
1905 లో, అంటే జవహర్ 15 వ యేట నెహ్రూ కుటుంబం ఇంగ్లండు వెళ్లింది. అప్పుడు ఆయన “హరో”లో విద్యాభ్యాసం కొనసాగించాడు. ఇక్కడ

స్కూలులో చదువుతుండగా ఆయన తెలివితేటలకు మెచ్చుకొని, “గారిబాద్దీ జీవితం” బహుమతిగా ఇచ్చారు. ఈ పుస్తకం చదవగానే ఆయనకు దేశ భక్తుల చరిత్రలు చదవాలన్న కుతూహలంకలిగి ఎన్నో చరిత్రలు చదివాడు. తరువాత ఆయనకు “హరో” స్థితిగతులు తన జ్ఞానవికాసానికి సరిపడవని తోచింది. అక్కడనుంచి మరొక స్కూలుకు మారటానికి తండ్రిగారి అనుమతి ఎలాగో సంపాదించి 1907 లో కేంబ్రిడ్జి ట్రనిటీ కాలేజీలో చేరాడు.

హరోలో మొలకలెత్తి ట్రనిటీలో ప్రబలమైన దేశభక్తి జవహర్ హృదయంలో తరువాత మహావృక్షమైంది. మనదేశానికి తిరిగి వచ్చినప్పటినుంచి దేశంకోసం ఆయన నిర్వహించని కార్యము, చేయని త్యాగము లేదు.

ఈనాడు ఆయన ఇండియా అధినివేశానికి ప్రధాన మంత్రి. ఇరవై ఐదు కోట్ల ప్రజలకు ఆయన నాయకుడు.

నక్కబావ నెత్తురు గడ్డలో యిరుక్కు పోయిందని చెప్పానుగదా? పాపం అలాగే రెండు పగళ్లు రెండు రాత్రిళ్లు కదల మెదలకుండా వుండిపోయింది. గాయాలు నాక్కొటానికైనా మెడ కదిలించలేదు. ఎందుకంటే, మెడ జాలునిండా నెత్తురు గడ్డకట్టుకుపోయింది. మంగలివాడ్ని ఎన్ని తిట్టిందో చెప్పలేం. మంగలిని ఎలా వంచించాలా అని ఎత్తులు మీద ఎత్తులువేస్తూ వుండిపోయింది.

మూడోనాడు పెద్ద వానజల్లు పడింది. ఆ వానకు నెత్తురంతా తడిసి నక్క కదలటానికి వీలైంది. కాని, మూడురోజులు అలాగే కూర్చుని వుండటంవల్ల సరాలు పట్టుకుపోయి నాలుగుకాళ్లమీద నిలబడలేక పోయింది. కాసేపటికి ఎలాగో నిలవ దొక్కుకుని దగ్గున్న చెట్లల్లోకి పోయి యేవో ఆకులు మేసింది. దానికి అదే “ఓ” అన్నవి తోడేళ్లు. “అయితే మీ

మండు. మీకు తెలుసునా! జంతువులకు జబ్బుచేస్తే అడివిలో ఆకులు మేస్తవి.

సరే, నక్కబావ మందుతిన్నది. బాగానే వుంది. కాని దానికి తిండి ఎట్లా? అడిగాక మూడురోజుల్నించి కటికి పుపవాసమయ్యే. పోయి కోడిపిల్లల్ని బాతుపిల్లల్ని వేటాడటానికైనా వెంట్లో వేపికలేదయ్యే! ఎట్లాగా అని ఆలోచిస్తోంది ఆ చెట్టుకింద. దానికి మంగలివాడి అవు జ్ఞాపకం వచ్చింది. దగ్గర్లోనేవుంది వాని యిల్లు. దాన్ని ఎట్లా గన్నా చంపిస్తే హాయిగా పదిరోజులు తినొచ్చు.

యిట్లా ఆలోచిస్తూవుండగా అదో వస తోడేళ్ల దంపతులు వచ్చినై. నక్కకు బొక వుపాయం తట్టింది. మొగతొడెల్ని పిల్చి “ఇదుగో, తోడెలుమానూ. మీకు అవు దొరికితే చంపుతారా” అని అడిగింది. “ఓ” అన్నవి తోడేళ్లు. “అయితే మీ

రిక్కడే వుండండి " అని చెప్పి నక్కబాప మెల్లిగా మంగలివాడి కొట్టంలోకి పోయింది. అప్పటికి బాగా చీకటిపడింది. మంగలి యింట్లో అన్నం తింటున్నాడు. కొట్టంలో ఎవ్వరూలేరు. మెల్లిగా అవుతాడు కొరికి, దొడ్డిబోవనే అవుని తీసుకొచ్చింది. తోడెళ్లు అవుకొసం చెట్టువెనకాల దాక్కునివున్నాడు. అవుని చూడగానే వెనకాలగావచ్చి పైస బడి చంపిపారవేసివై.

ఈలోపల మంగలి అన్నంతిని, అవుకు మేతవేసిపాదామని కొట్టంలోకి వచ్చాడు. అవులేదు. పాపం గాభరాపడి యిరుగు పొరుగువాళ్లని పిల్చి కాగడాలూ, నూనె బుడ్లూ చేతబట్టుకుని వెతుక్కుంటూ తోడెళ్ల దగ్గరికి వచ్చారు. తోడెళ్లు మను

మ్యల్ని చూడగానే పారిపోయివై. నక్క బాప అంతకుముందే వాళ్లనిచూచి గుబు రులో దాక్కున్నాడు.

చచ్చిపోయిన అవును చూసేసరికి పాపం మంగలికి ఎదుపువచ్చింది. ఏం జేస్తాడూ? ఇంటికొచ్చి పెళ్ళాంతో తోడెళ్ల ఈపని చేసినయ్యని చెప్పాడు. నక్కబాప మీద వాళ్లకి కాస్తకూడా అనుమానం పోలేదు.

మర్నాడు ఉదయాన్నే తొలైనా అమ్మ కుందామని మంగలి మాదిగవాళ్లతో పోయి చెప్పాడు. మాదిగవాళ్లు "మా కిప్పుడు చేలల్లో పనులున్నై తీరికలే"దని చెప్పారు.

పాపం మంగలి ఏంజేస్తాడు? అవును అలాగే వెదిలిపెట్టి వూరుకున్నాడు.

ఈ లోపల నక్కబావ ఏంజేశాడూ! అవుకడుపుకు వెజ్జంపెట్టి రోజూ రాత్రిళ్ళొచ్చి తినటం మొదలుపెట్టేడు. మూడురోజులైతే తర్వాత కడుపుబాగా ఖాళీఅయింది. నక్కబావ మళ్ళీ అక్కడి కిక్కడికి తిరగటం మొదలుకని పగలంతా కూడా అవు కడుపు లోనే ఉండి ఆకలైనప్పుడల్లా తినటం మొదలు పెట్టాడు. ఇట్లా నాలుగురోజు అయ్యేసరికి మాంసం అయిపోయింది. ఇక నక్కబావ బయటికి పొదామనుకున్నాడు. కాని అవుతోలు ఎంతకి ఎండి వెజ్జం బాగా బిగుసుకుపోయింది. పాపం

నక్కబావ ఏంచేస్తుంది? కొరికి బైటికిరావాలని చూసిందిగాని, ఉహు! దానితరంగాలేదు.

“అయ్యో! మళ్ళీ దీంట్లో చిక్కుకున్నా నేమిరా దేవుడా!” అని విచారించింది నక్కబావ. ఏమిలాభం, ఇప్పుడెన్ని అనుకున్నా?

ఇలా యింకో రెండురోజులు గడిచినై. వొకరోజున మాదిగవాళ్ళాదేవన వస్తూ ఎందుకుపోయిన అవుని చూసి దీన్ని యింటికి లాక్కుపోయి తోలు వేల్చుకుంటే బాగుంటుం దనుకున్నారు. అనుకుని

కొమ్ములు వట్టుకుని యీడ్చుకు పో
వోయారు. నక్కకి యిది చూసేసరికి పై
ప్రాణాలు పైనేపోయినై. కాని దానికి
చప్పన వొక పుపాయంతోచింది. “ఎవర
మీరు? మీకు మదమెక్కిందా? నే నెవ
ర్నుకున్నాను? ఈవూరు గ్రామదేవతను.
నాకు కోపం తెప్పిస్తారా? మీ పూరు
నాశనం చెయ్యబోతున్నాను. రేపు సాయం
త్రం లోపల నూరుబిందెల నీళ్లతోనూ,
వొక కొడిపుంజుతోనూ వెచ్చి, నీళ్లతో సన్ను
అభిషేకంచేసి కొడిపుంజును నాకు బలి
యివ్వకపోతే మీపూరుకు గత్తరతెస్తాను.”

అని బిగ్గరగా అరిచింది నక్కబావ.

పాపం యీ మాటలు వినేసరికి మాది
గాల్లకి భయంవేసింది. వాళ్లు ఆవుని వెదిలి
పూల్లోకి పరిగెత్తి ముససబుతోనూ కరణాల
తోనూ యీ సంగతి చెప్పారు. వాళ్లందరూ
ఆవుదగ్గరికి వచ్చి దేవరకి దణ్ణంపెట్టి
“అమ్మా, తల్లీ, గంగానమ్మా, మావల్ల
తప్పేందమ్మా” అని అడిగారు.

“మీవల్లగాదు. మీ మంగలివాడినల్ల.
వాడు ఆవును చంపాడు. ఆ పాపమంతా
మీ పూరికి చుట్టుకుంది. మీరుపోయి
వాడినీ వాడి పెళ్లాన్నీ పంపి యిందాక నే
చెప్పిన పూజలు చేయించండి. మీ బోలికి

రాను. చెకథాతే మీ ఊరు సర్వనాసనం చేస్తాను." అన్నది సక్కబాప.

అప్పుడు మునసబు, కతబం, పూళ్లో వాళ్ళూ అంతా మంగలి యింటికిపోయి "ఇదంతా నితప్పెనట. ఈపూజ ఖర్చంతా నువ్వే పెట్టుకోవాలి" అని చెప్పారు. పాపం మంగలి ఏంజేస్తాడు? నూరు బిందెల నీళ్ళూ, పళ్ళూ, పత్రి, పెద్ద కోడి పుంజూ తీసుకుని తప్పెట్లూ, తాళాలూ, గణాచార్లతో పూజచెయ్యటానికి మొగుడూ, పెళ్ళాలు అవుదగ్గిరికి వచ్చారు. కోడిని కాళ్ళుగట్టి అవుముందు పడేసి నూరు బిందెల నీళ్ళూ అవుమీద పోసి, మంగలి, మంగలివాడి పెళ్ళాం అవుముందు ప్రాణాచారం బడ్డారు.

అప్పటికి అవుతోలు బాగామెత్తబడింది. కంత మళ్ళీ పెద్దదైంది. సక్క వెక్క

దూకున అవు కడుపులోంచి బైటకిదూకి కోడిపుంజును నోట కరుచుకుని వెకమే పరుగు.

పాపం సక్క తంతు తెలియగానే, మంగలిమీద పూళ్లోవాళ్ళకి బాలివేసింది. తలాకాస్తా డబ్బిచ్చి యింకో అవును కోసుక్కొమ్మన్నారు.

సక్కబాప ఇవాళ బాగా హుషారుగా వున్నాడు. వారంరోజుల్నుంచి అవుమాంసం దొరకటంపల్ల కొంచెం పుంజుకున్నాడు. పైగా యివ్వాళ కోడిపుంజు దొరికింది. మళ్ళీ నూమూలు బరిలోకిపోయి పడుకుని "మంగలీ! జాగ్రత్త!! నిన్ను యింతటితో పదులూ ననుకున్నావేంటి?" అని బెదిరించింది.

పాపం మంగలక్కడ లేడుగా ఎంటానికి! హాయిగా యింట్లో పడుకుని నిద్ర పాతున్నాడు. చూద్దాం. ఈమాట సక్క మళ్ళీ ఏమిచేస్తుందో.

చీమ-చిలుక-పాయసం

అనగా అనగా ఒక చీమా ఒక చిలకా ఉండే వారు. వాళ్ళిద్దరికీ ఎంతో సావాసం. ఒకనాడు వాళ్ళిద్దరికీ పాయసం వండుకు తినాలని బుద్ధిపట్టింది. చీమ పోయి బియ్యపు నూకలూ, పంచదారా తెచ్చింది. చిలక పోయి కట్టెపల్లెలూ, చట్టీ, నిప్పు తెచ్చింది. చీమ నిప్పు అంటించింది. చిలక పొయ్యిపూసింది. పాయసం తయారయింది.

అయితే చీమకి మహా తొందర. అది గబగబా చట్టిఎక్కి పాయసం తిన బోయి అందులోపడి చచ్చి

పోయింది. చిలకకూడా ఆత్రపడి పాయసంలో ముక్కుముంచింది. ఇంకేం ముక్కు చుర్రున కాలింది. అది కుర్రో మొర్రోమని ముక్కు విదిలించుకుంటూ రావిచెట్టు మీదికి పోయి కూచుంది.

రావిచెట్టు చిలకనుచూసి కొంచెం గేలిగా “చిలకా, చిలకా! ఏం, విచారంగా ఉన్నావు?” అని అడిగింది.

చిలకకు కొంచెం విసుగేసి “ఏమీలేదు. చీమా నేనూ పాయసం వండు కున్నాము. చీమ పాయసం లోపడి చచ్చింది. నాకు ముక్కు కాలింది. ఇంత పోకిళ్లు పోతున్న నీ ఆకులు రాలిపోకూడదూ!” అంది.

ఆమాట అనగానే రావి చెట్టు ఆకులు జలజలా, రాలిపోయాయి.

ఇంతలో ఒక ఏనిగ ఆ దారినిపోతూ చెట్టునుచూసి నవ్వువచ్చి “చెట్టూ, చెట్టూ! నీ ఆకులు రాలిపోయాయేం? ఎండాకాలం కాదుగా?” అన్నది.

“ఏమీ లేదు. చీమా చిలకా పాయసం వండు కున్నాయట. చీమ అం దులోపడి చచ్చిపోయింది ; చిలకకి ముక్కుకాలింది ; వెక్కిరించిన నాకు ఆకులు రా లిపోయాయి. ఇంత నవ్వుగా ఉన్న నీకు తొండం కూడా ఊడిపోకూడదూ ?” అన్నది రావిచెట్టు.

ఏనిగతొండం ఊడి పోయింది. పాపం అది ఏడుస్తూ చెరువు దగ్గరికి పోయి కూచుంది. చెరువుకు తొండంలేని ఏనిగని చూసే వరకు నవ్వాగలేదు.

“ఏం, ఏనిగా ఏనిగా ! ఇవ్వాలి నీళ్లు కాగటంలేదేం ; తొండం ఎక్కడ పెట్టి వచ్చావు ?” అంది.

“ఎక్కడా పెట్టలేదు. చీమా చిలకా పాయసం వండుకున్నాయట. చీమ పాయసంలోపడి చచ్చి పోయింది; చిలకకి ముక్కుకాలింది ; చిలకని వెక్కిరించిన రావిచెట్టుకు ఆకులు రాలాయి ; అదిచూసిన నవ్వున నాకు తొండం ఊడింది. వన్ను చూసి వెటకారం చేస్తున్న నీ నీళ్లు కూడా ఎండి పో గూ డదూ ?” అన్నది యేనిగ.

అనగానే చెరువులో నీళ్లు ఎండిపోయాయి. ఇంతలో తోడికోడళ్లు ఇద్దరు చెరువుకు నీళ్ళకు వచ్చారు. నీళ్లు లేకపోవడం చూసే వరకు వాళ్ళకు నవ్వు

వచ్చింది. “ఏం, చెరువు చెరువు! ఇలా ఎండిపోయా వేం ?” అని అడిగారు.

“ఏమీలేదు. చీమా చిలకా పాయసం వండు కున్నాయట. చీమ పాయ సంలోపడి చచ్చింది. చిల

కకి ముక్కు కాలింది. చిలకని వెక్కిరించిన రావి చెట్టుకు ఆకులు రాలాయి. అదిచూసి నవ్వున ఏనిగకు తొండం వూడింది. ఏనిగని చూసి వెటకారం చేసిన నాకు నీళ్లేండి పోయాయి. నన్ను చూసి పగలబడుతున్న మీ బిందెలు అలాగే అంటుకు

పోతే ఎంత బాగుణ్ణు!”
అన్నది చెరువు.

అనగానే బిందెలు అం
టుకు పోయాయి. ఇంతలో
ఇంకొక మనిషి కావిడితో
నీళ్ళకువచ్చి చెరువులో నీళ్లు
లేకపోవటమూ, బిందెలు

అంటుకు పోవటమూచూసి
పాపం, అతను మంచిగానే
“ఏమమ్మా! బిందెలు అట్లా
అంటుకున్నాయెందుకూ?”
అని తెలుసుకోవటానికి
అడిగాడు.

“ఏమీలేదు. చీమా
చిలకా పాయసం వండు
కున్నాయట. చీమ పాయ
సంలోపడి జబ్బింది. చిల
కకి ముక్కుకాలింది. చిల
కని వెక్కిరించిన రావి
చెట్టుకు ఆకులు రాలాయి.
రావిచెట్టునుచూసి నవ్వి
న ఏనిగకు తొండం వూడింది.
ఏనిగనిచూసి వెటకారం
చేసిన చెరువుకు నీళ్లేండి
పోయాయి. చెరువునిచూసి
పగలబడ్డ మాకు బిందెలు
అంటుకుపోయాయి. ఇక
మమ్మల్ని వోదార్చటానికి
వచ్చిన నీకు కావిడి అం
టుకు పో కూ డ దూ ?”
అన్నారు, వాళ్లు కడుపు
మంట పట్టలేక.

అయితే ఈమాట అసీ
అనకముందే ఆమనిషి
కావిడి కిందపారవేశాడు.
కావిడి కిందపడటంతోతే
వాళ్ల బుజాలమీది బిందెలు
వూడిపోయినై. చెరువుకు
నీళ్ళువచ్చినై. ఏనిగకు
తొండం వచ్చింది. చెట్టుకు
ఆకులువచ్చినై. చిలక
ముక్కు బాగయింది.
చీమ బతికింది.

అందరూ ఆనందంతో
ఆరోజు పాయసంతాగారు.

మీకు తెలుసా ?

జరాఫీకి మెడ అంతపొడుగు ఎందుకు ఉన్నది ? అది ఏమితింటుంది ?

పాముకు చెవులున్నవా ?

మీకు తెలిస్తే వ్రాయండి :

లేకపోతే వచ్చేసంచికలో జవాబుకు చూడండి.

చిక్కు మాట

అబ్బాయిలూ, అమ్మాయిలూ !

నేను నాలుగక్షరాల దేవుణ్ణి.

నేను చంచాలో వున్నా గాని

గరిటలో లేను

దవనంలో వున్నాగాని

మరువంలో లేను

మాసంలో వున్నాగాని

సంవత్సరంలో లేను

భామలో వున్నాగాని

భాసులో లేను

నే నెవరో చెప్పగలరా ?

ప. లలిత, పెదరావులు

జవాబు 57 వ పేజీలో చూడండి.

చందమామ పజిలుకు జవాబు

	1 న	2 ది		3 త	ల	
4 డా		5 న	గ	లు		6 డో
7 డా	8 ర	ము		9 పు	10 ట	లు
	స				కు	
11 య	ము	12 న		13 పి	రి	14 కి
తి		15 వ	రు	డు		లి
	16 క	ల		17 గు	డి	

చందమామ పజిలుకు జవాబు

నేటి పాపలు రేపటి హారులు

అప్పప్పులు దొరకని
చి॥ 'పాపచ్చు' (మాంబళం)

లతిరూప లావణ్య చి॥ 'లావణ్య'
(తాడేపల్లి గూడెం)

నిత్యానంద మోహనుడు
చి॥ జె. మోహన్ (బెజవాడ)

చోకకల్యాణానికి ప్రార్థిస్తున్న
చి॥ కల్యాణి (గుంటూరు)

తే నె టి గ ల స హా యం

పూర్వం వకప్పుడు జావా దేశాన్ని యోగదత్తుడనే రాజు పరిపాలించేవాడు. అతనికి సుమతి అనే చక్కటి చుక్కలాంటి కూతురుండేది. అపిల్ల అందం దేశదేశాల్లో పేరు మోగిపోయింది. ఎంతోమంది రాజకుమారులు అపిల్లను పెళ్లిచేసుకోవాలని చూస్తుండేవాళ్లు. వాళ్లల్లో సింహళదేశపు రాజుకొమారుడు సింహళేశు వకడు. అతను పెద్ద సైన్యాన్ని పోగుచేసి పెద్దపెద్ద వోడలలో జావా దేశంమీదికి దండెత్తాడు.

యోగదత్తుడికి యీ సంగతి తెలిసింది. అతని మంత్రులు, సామంతులు యుద్ధం చేసి సింహళేశును జావాలో కాలుపెట్టకుండానే పారదోలదా మన్నారు. కాని, యోగదత్తుడు విప్పకోలేదు. “రాజులు

యుద్ధం చెయ్యటం ప్రజలకు మంచిది కాదు. ఏరాజు వోడిపోయినా నష్టపడేది ప్రజలే. కాబట్టి అతన్నే యీ ప్రజల్ని ఎలనిద్దాం. నాకేమీ అభ్యంతరంలేదు. నేను నా భార్యను పిల్లను తీసుకుని అడివిలోకిపోయి వుంటాను” అన్నాడు.

యోగదత్తుడు అడవికి వెళ్లిపోయాడు. మంత్రులు, సామంతులు, ప్రజలు అతనితో కూడా అడివికి వెళ్లారు. సింహళేశు జావాలో దిగాడు. అక్కడ అతనికి వెక్క నరమానవుడు కనిపించలేదు. అతను నిరుత్సాహపడ్డాడు. యోగదత్తు డెక్కడ వున్నది అతనికి బాడ చెప్పేవాళ్లేలేరు.

యోగదత్తుడు దట్టమైన అడవికిపోయి అక్కడ వెక గుహలో భార్యా బిడ్డల్తో వుండసాగాడు.

ఓరోజు వుదయాన అతను తపస్సు చేసుకోటానికని బయలుదేరాడు. దోవలో తామరకొలను వెకటివున్నది. అక్కడ వెక తామర పువ్వుమీద సాలీడు వలపన్ని

అడవిలోకి వెళ్లిపోయాడు

వుంది. ఆ వఆలో వెక తేనెటిగ చిక్కుకుని
వున్నది. యోగదత్తుడికి జాలివేసి వెక
పుల్లతో దాన్ని తప్పించాడు. ఆ తర్వాత
మామూలు చోటుకుపోయి కూర్చుని
తపస్సు చేసుకోటం మొదలు పెట్టాడు.
అతనికి అవేళ దేవి ప్రత్యక్షమై “ఓ, రాజా!
తేనెటిగకు నువ్వుచేసిన పుష్కారం పూరికే
పోదు. శత్రువునించి నిన్ను అవి
కాపాడతాయి. చెట్ల మానులతో వెక కోట
కట్టు. జావాదేశపు తేనెటిగలన్నీ వచ్చి
దాంట్లో వుంటై” అని చెప్పి మాయమైంది.

యోగదత్తుడు అప్రకారంగానే కోట
కట్టాడు. తేనెటిగలన్నీ వచ్చి అందులో
వున్నై. అతని ప్రజలుకూడా ఆ కోటలోనే
వున్నారు.

కొంత కాలానికి యోగదత్తుడు యిక్కడ
వుంటున్న సంగతి సింహకేతుకు తెలిసింది.
అతను రాజునుచంపి అతని కూతుర్ని
యెత్తుకుపోదా మనుకుని పెద్ద సైన్యంతో
వచ్చి కోట ముట్టడించాడు. కాని అతన్ని
ఎవ్వరూ యెదిరించలేదు. సింహకేతు

కొయ్య కోటను ధ్వంసంచేశాడు. యింకేం
తేనెటిగలు వెక్కమాటుగా జుమ్మని
లేచినై. సింహకేతును, అతని సైన్యాన్ని,
గుఱ్ఱాల్ని చచ్చేటట్టు కుట్టినై. పాపం,
సింహకేతు మొహంఅంతా వాచి కళ్లు
కనపడక గుఱ్ఱంమీదనుంచి పడిపోయాడు.
యోగదత్తుడు అతన్ని తన గుహలోకి
తీసుకుపోయి గాయాలు మాన్పి తన
కూతుర్నిచ్చి పెళ్లిచేశాడు. సింహకేతు
బుద్ధి తెచ్చుకుని జావా ప్రజలను చక్కగా
పరిపాలిస్తూ అక్కడే వుండిపోయాడు.

ఆధారములు

అడ్డము :

1. ప్రవహించునది.
2. శరీరములో ముఖ్యభాగము
5. అలంకారములు
7. సూదితో ఉండును
9. సుస్తకములో ఉండును
11. ఒక నది 13. ధైర్యములేనివాడు
15. పెండ్లికొడుకు
16. నిద్రలో వచ్చునది
17. దేవాలయము

నిలువు :

2. రోజు
3. ద్వారమునకు ఉండును
4. ఒక రంగు
6. వాయించునది 8. సారము
10. జిత్తులమారి 11. ముని
12. పెద్దకన్న
13. గొప్ప వర్షమువచ్చినప్పుడు పడును.
14. రలలేని వాకిలి

52వ పేజీలోని చిక్కుమంటకు జవాబు
'చందమామ'

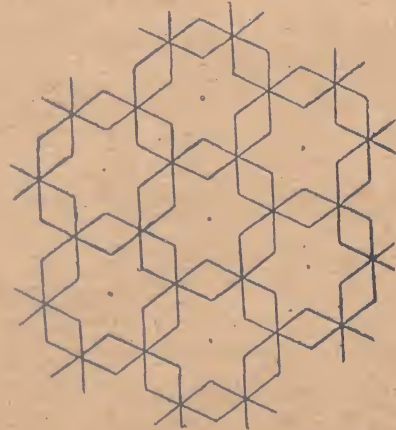
58వ పేజీలోని పొడుపు కథలకు జవాబు
1. కత్తెర. 2. మద్దెల.

64వ పేజీలో చిక్కు బొమ్మలకు జవాబు
పిల్లిపిల్ల కుక్కమూతిలోనే ఉంది.
ఎనిగ మంత్రాగారి మొహంలో ఉంది.

ఈ చదరంమథ్యని రెండు మామిడి
కాయలు ఉన్నాయి. దోప మహాచిక్కుగా
వుంది. ఉడత పకటి ఆ కాయలు తినాలని
చూస్తోంది. చెప్పండి, ఎలా వెళ్ళితే అడ్డు
లేకుండా ఆ కాయల దగ్గరికి పోతుందో ?

- ముగ్గు -

కాశీనాథుని శ్యామలదేవి, బెజవాడ.

ఆంధ్రులం

హంపీక్షేత్రం మనదేనోయ్
అజంతా చిత్రాల్ మనపేనోయ్
గుణాభ్యహాలులు మనవారోయ్
నాగార్జునుడును మనవాడోయ్
విద్యారణ్యులు పండితరాయలు
నాగేశభట్టు అన్నంభట్టు
నాదబ్రహ్మ త్యాగరాయలూ
మొదలగు పెద్దలు మనవారోయ్
ఆంధ్రులమంటే మనమేనోయ్ !

కృష్ణ రావు

చిలకాపిట్ట !

చిలకాపిట్ట ! చిలకాపిట్ట !
చెల్లొ ఉన్నాది;
అత్తాతెచ్చిన కొత్తాకోక
కట్టా నన్నాది;
మామాతెచ్చిన మానెడుసూకలు
వండా నన్నాది;
మొగుడూతెచ్చిన మల్లేమొగ్గలు
ముడవానన్నాది;
మొగుడిచేత మొట్టికాయలు
తంటానన్నాది.
సంపాదన :
వింజమూరి వెంకటరత్నమ్మ

పొడుపు కథలు

1

పామువోతె రెండు వాడి నాలుకలుండు
కనుల వ్రేళ్లుపెట్ట కనలితేచు
బెంతనుండువారి జీల్పుచుండుట వృత్తి
ఇందుభావమేమి చందమామ.

2

కాళ్లు చేయి లేదు కడుపు కొంచెముగాదు
కంట కూడుగుడుచు గలుపకంటి
అంటిన మొఱబెట్టు నదియేమి చొద్యమో
ఇందు భావమేమి చందమామ.

సంపాదన :

జక్కా నాగమునిచెట్టి, కడప.

జవాబు 57 వ పేజీలో

మ	మా	ద	ము	కు	ర	దొ
సు	ధాం	చం	ద	బా	క్క	ల
డు	శు	డు	వు	స్త	చు	డు
శ	శ	ధ	డు	క	లు	తై
చ	డు	రు	శు	త్రే	వ	ల.
లి	గు	బా	న	క్ష	ల	నై
వె	లు	బి	ల్లి	డు	తై	వె.

పిల్లలూ : చందమామకు యెన్ని
పేర్లన్నాయో మీకు తెలుసా ? చుక్క
వున్నగదిలో ఇయలుదేరి, చందమామ
పేర్లన్నీ వరసగాచదువుకుంటూనైకండి.
దారి తప్పుకూడదు సుమా. దారితప్పితే
ఆ పేర్లు తెలియవు. మరి మొదలెట్టు.
కూర్పు : కె. శకుంతల, బందరు

తెనాలి రామలింగం

రామలింగం కాళికాదేవి వరంవల్ల గొప్ప కవి అయినాడు. కాని ఏమి లాభం? ఆరోజుల్లో అంత పెద్దకవులను ఆదరించగలవారు తెనాలి చుట్టుపక్కల లేరు. ఒక్క విజయనగరం మహా రాజు కృష్ణదేవరాయలు మాత్రం తెనుగు కవులను ఆదరిస్తూ ఉండేవారు. ఆ సంగతి తెలిసి రామలింగం ఎన్నో కష్టాలు పడి విజయనగరం చేరుకున్నాడు.

ఇన్ని ప్రయాసలు పడి చేరుకున్నా రాజుగారి దర్శనం దొరకటం సులభం కాదు; రాజు ఆస్థానంలో ప్రవేశించటం మాట అటువుంచి. రామలింగం ఆ ఊళ్ళో విచారిస్తే రాయలవారి గురువు గారైన తాతాచార్యుల వారిని పట్టుకుంటే రాజాస్థానంలో సులభంగా చేరవచ్చని చెప్పారు. రామలింగం ఆనాటినించి తాతాచార్యులవారి సేవచేయడం మొదలు పెట్టాడు. ఇలా మూడుమాసాలు శ్రమ

పడ్డాడు. ఆచార్యులవారి అనుగ్రహం కలగలేదు. “నీబోటి కుర్రాళ్ళకి రాజుగారి దర్శనమేమిటీ! నీ కవిత్వం వారికి వినిపించటం మేమిటీ?” అని నవ్వాడు.

ఆఖరికి రామలింగానికి విసుగుపట్టి ఒకనాడు ఆస్థానం బయటోతుకు లంచ మిస్తానని చెప్పి దర్బారులో ప్రవేశించాడు. అప్పుడు దర్బారులో పెద్ద వేదాంతచర్చ జరుగుతున్నది. ఒక పండితుడు ఈ ప్రపంచమంతా మిథ్య అనీ, మనంచూచేది అంతా కల్పితమనీ చెప్పుతున్నాడు. సభలోవారంతా ఆశ్చర్యంతో నోర్లుతెరుచుకు వింటున్నారు. ఆయన ఉపన్యాసం చాలించి కూర్చోగానే రామలింగం లేచి - “స్వామీ! మనమిప్పుడు చేస్తున్నవన్నీ చేస్తున్నామని అనుకోవటమేకదా?” అని అడిగాడు. ఆయన - “అవును, అంతే” అన్నాడు.

“అయితే స్వామీ! మహారాజుగారిప్పుడు మనకు భోజనాలు పెట్టిస్తారు కదా. మీరు తినకుండా మానుకోండి. ఈ ప్రపంచం మిథ్య కాదనుకునే మాబోటివాళ్లం కొంతమందిమి భోంచేస్తాము.” అన్నాడు రామలింగం.

సభలోవాళ్లంతా గొల్లన నవ్వారు. పాపం ఆ వేదాంతి చిన్నబోయాడు. రాయలువారు రామలింగం సమయ స్ఫూర్తికి మెచ్చుకుని ఆస్థానంలో చోటిచ్చారు.

రామలింగం కోరిక నెరవేరింది. ఇక తాతాచార్యులవారి పని ఎట్లాపట్టాలా అని ఆలోచించ మొదలుపెట్టాడు.

తాతాచార్యుల వారికి తెల్ల వారు రూమునేలేచి తుంగభద్ర నదికిపోయి స్నానంచేయటం అలవాటు. ఈసంగతి రామలింగం తెలుసుకుని ఒకరోజున తాతాచార్యులవారు స్నానంచేస్తుండగా గుడ్డలుతీసి దాచాడు. ఆచార్యులవారు స్నానంచేసి బయటికివచ్చి చూసుకుంటే గుడ్డలులేవు. రామలింగం అప్పుడే ఏమీ తెలియనివాడిలాగా ఒకవేపునించి వచ్చి ఆచార్యులవారిని పలకరించాడు. రామలింగాన్ని చూసేవరకు ఆచార్యుల వారి పైప్రాణాలు పైనేపోయినవి. ఇది రామలింగం పనేనని గ్రహించి బ్రతిమాలటం మొదలుపెట్టాడు. రామలింగం చాలాసేపు బ్రతిమాలించుకుని ఆఖరికి ఒకషర్తుమీద గుడ్డలుఇవ్వటానికి ఒప్పు కున్నాడు. అదేమిటంటే- తాతాచార్యుల వారు రామలింగాన్ని ఊళ్లో దాకా మొయ్యాలి!

ఏంచేస్తాడూ పాపం ఆచార్యుల వారు, విధిలేక ఒప్పుకున్నాడు. అప్పటికి తూర్పు బాగా తెల్లవారింది. రామలింగాన్ని భుజాలమీద ఎక్కించుకుని ఊళ్లోకివచ్చిపడదామని వరుగుతీయటం మొదలుపెట్టాడు.

చందమామ నిలిచింది

అప్పటికి ఊళ్లోవాళ్లంతా లేవారు. తాతాచార్యులవారు రామలింగాన్ని భుజాలమీద ఎక్కించుకుని పరుగెత్తుకు రావడం అంతా ఆశ్చర్యంతో చూస్తున్నారు. రాయలవారుకూడా లేచి మేడపైకివచ్చి చూశారు. వారికి గుంపులుగా చేరినజనమూ, తాతాచార్యులవారు రామలింగాన్ని మోయటమూ కనిపించింది. వారికి చాలాకోపంవచ్చింది! బంబ్రోతులనుపిలిచి - “మీరుపోయి ఆ పైనెక్కి కూచున్నవాణ్ణి దించి తన్నుకుంటూ తీసుకు”రమ్మని ఆజ్ఞాపించారు.

రాయలవారు బంబ్రోతులు ఇకవచ్చి తన్ను పట్టుకుంటారని అనుకున్నాడు రామలింగం. అతనికి వెంటనే ఒకఉపాయంతట్టింది. తాతాచార్యులవారిమీదినించి దిగి-“స్వామీ ! మీచేత నేను తెలియక మోయించుకోవటంవల్ల నాకెంతోపాపం చుట్టుకుంది. మళ్ళీ మిమ్మల్ని నేను మోస్తేతప్ప అపాపంపోదు. దయఉంచి నామీద ఎక్కికూచోండి. మోస్తాను.” అని బ్రతిమాలాడు.

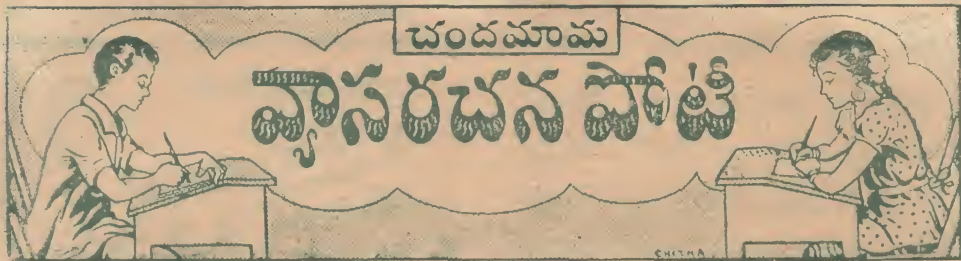
పాపం ఆచార్యులవారు ఇది నమ్మి రామలింగంమీద ఎక్కి కూచున్నారు. కాస్తదూరం పోయారో లేదో రాజుగారి

బంబ్రోతులువచ్చి తాతాచార్యులవారిని రామలింగం మీదినించి లాగి బాదుకుంటూ, బాదుకుంటూ రాయలవారి దగ్గరికి తీసుకెళ్లారు. నేను రాజుగారి గురువుగార్ని అని యెంత మొత్తుకున్నా వాళ్లు వినలేదు.

రాయలవారికి గురువుగారి అగచాట్లు చూసేవరకు మరీ కోపంవచ్చింది. రామలింగాన్ని పట్టుకుపోయి, గోతిలో పాతిపెట్టి ఏనిగలచేత తొక్కించమని ఆజ్ఞాపించారు. ఈవిధంగా తాతాచార్యులవారి కడుపుమంట చల్లారింది.

రామలింగం చావకుండాతప్పించుకోగలడా? వచ్చేసారి చదవండి!

మా పాఠ్యతమ్మ అత్తయ్యగారి శారదవుండే తరే కూచి, పిల్లలం యెంత నవ్వుకుంటున్నా అది నవ్వుదు. రెండు దొక్కల్లో చక్కలిగిలి పెట్టికూడా చూశాం. ఉహుఁ. కాని, అది పైకి యెంత మంచిదానిలా కనిపిస్తుంటో లోపల అంత దొంగముచ్చు.

అది చేసిన చిలిపిపనులు చెప్పాలంటే శానా వున్నై. నేను వక్కటిమాత్రం చెప్పతున్నాను.

వాకసారి యేమైంది - వాక పండక్కు శారదావాళ్ళ యింటికి వాళ్ళ బావ వచ్చాడు. శారద, బావ చెప్పిన పనులన్నీ యివ్వీ చేస్తూ ఆయన్ని కనిపెట్టుకునే తిరిగింది. బావగారు ఛోం చేస్తుంటే ఆయనకిమంచినిళ్ళూ ఆవీ అందించింది తోజనంచేసిలేచి చెయ్యి కడుక్కోటూనికి పోతూంటే 'బావగారూ, నేను చెంబు తెస్తానుం

డంకి. మీకెందుకు శ్రమ' అని చేతిలో చెంబు బలవంతాన తీసుకుని 'ఇక్కడకాదు, ఇంకొంచం ఆవతల' అంటూ పెరటి చివరికి తీసుకెళ్ళింది. అక్కడ 'చెయ్యిచాపం'దని కాసిని నీళ్ళ పోసింది. ఆయన అనీళ్ళ నోట్లో పోసుకుని మూతి తుడుచుకున్నాడు. మూతి ఎంగిలి అలాగే వుంది, మళ్ళీ ఆయన చెయ్యిచాపాడు. శారద యేమి చేసిందీ - నీళ్ళ పొయ్యిబోయి నట్లు చెంబుయెత్తి కిందకు

వదలిపెట్టింది. అంతలోనే చెంబు కిందపడి నీళ్ళ న్ని పోయినై.

'పాడు చెంబు, నేతి జిడ్డున్నట్టుంది జారి కిందబడింది. మీరు కొంచెం అగండి బావగారూ, నేను యింట్లోకిపోయి పరుగెత్తుకుంటూ నీళ్ళ తెస్తాను' అలి తురున యింట్లోకి పోయి కూర్చుంది. పాపం, శారద బావగారు చాలాసేపు నిలువుగాళ్ళ జీతం పుచ్చుకొన్నాడు. 'ఏది శారద అంటే ఏది శారద' అనుకొన్నాడు. అటూ చూచాడు ఇటుచూచాడు. శారదవస్తేగా, చివరికి వాకిట్లోకొచ్చి శారదని పిల్చాడు. ఉలకలేదు పలకలేదు.

శారద ఇంట్లో మంచం మీద పడుకుని కడుపు నొప్పని మూలుగుతోంది. శారద

అక్కయ్యవచ్చి ఆయనకి నీళ్ళిచ్చింది. తర్వాత 'ఏమే, నీళ్ళ ఎందుకు తీసుకెళ్ళి ఇవ్వలేదు?' అని అడిగితే, 'నేను ఎత్తు కెళ్ళామనే అనుకున్నాను అత్తా. కాని నాకు కడుపు నొప్పి వచ్చి కదలలేక పోయాను' అన్నది. ఏమిచేస్తారు దాన్ని

బావ ఎంత జాగ్రత్తగా వున్నా రెండురోజుల కొక సారైనా దానిచేతిలో మోస పోతూనే ఉంటాడు.

మన చందమామపట్టి
సరిగా వక నెలైనా కాక
ముందే మాజింట్లో భలే
గమ్మత్తు జరిగింది. మా
యింట్లో వాండ్ల అబ్బాయి

కొంటెరాముడు

చిమకుర్తి సత్యం, మద్రాసు.

రాముడు వయసులో చిన్నవాడైనా కొంటెతనం
లో మాత్రం పెద్ద. అందుకే వాడిని అందరు కొంటె
రాముడు అంటారు. వాండ్ల అవ్వ 70 ఏండ్ల ముస
లామె. మనవాడికి ఆమె పొడఅంటే గిట్టనే
గిట్టదు. ఓ ప్రక్కనుండి వేడి వేడివి పీపున మాడు
తున్నా ఆమెను అటలు పట్టించడం మానడు.

‘చందమామ’ మనవాడిచేతిలో పడ్డంతోచే
దాంట్లోవుండే వద్యాలు పాటలన్నీ చదవడం
ప్రారంభించాడు. అందులోని “వాకటి వాకటి
రెండు, అవ్వబోడి గుండు” అనే పాటని చూడం
తోచే వక్కగంటేసి వాళ్ళ అవ్వదగ్గరజేరి “వాకటి
వాకటి రెండు, అవ్వబోడి గుం”దంటూ గంతు
లేయడం ప్రారంభించాడు. అవ్వకు కోపమాగింది
గాదు. వాండ్ల నాన్నతో చెబుతానని బెదిరించింది.
పట్టుకొని కొట్టాలని ప్రయత్నించింది. కాని వాడు
చేతికి చిక్కలేదు. గంతులు, కేకలు పెద్దవి
జేశాడు. అవ్వ ఎట్లాగైనా వీడినని పట్టాలను
కుంది.

అవ్వ ఆలోచించి ఆలోచించి రాముడి పొగ
రజవడానికి చిన్నదారి బట్టింది. రాముడికి వక
పంతులమ్మ ప్రయివేటు చెబుతుంది. ఆమె ప్రతి
రోజూ సాయంత్రం చక్కగా అలంకరించుకొని

తెల్లటి చీర గట్టుకొని,
చిన్న గొడుగు పట్టుకొని,
చెప్పులేసుకొని యింటికి
వచ్చి పాఠంచెప్పి వెళ్లేది.
ఆమెను చూస్తే రాముడికి

యమదూతను చూచినట్టే.

వాకరోజున ఆమె రావడంతోచే పుస్తకాలు
తెచ్చుకోవడానికి పిల్లివలె మిద్దెపైకి వెళ్ళాడు
మన రాముడు. సమయం దొరికిందనుకొంటూ
అవ్వ నెమ్మదిగా పంతులమ్మదగ్గరజేరి “ఏమండీ!
మావాడికి మీరంటే గూడ భయంలేదే! యింటిలో
చదవనే చదవడు. ఎప్పుడూ అల్లరిజేస్తుంటాడు.
అదీగాకుండా ఎవరో చెప్పారని ఎప్పుడూ పీధిలో
కూర్చుని, చిన్నపెద్ద అనిగూడ చూడకుండా
“రెండు రెండు నాల్గు, పంతులమ్మ నీల్గు” అని
పాడుతుంటాడు. వాడి పాటను చూచి అందరూ
నవ్వుతుంటారుగూడా” అని చల్లగా అంటి
చింది. పంతులమ్మకు యెక్కడలేని కోప
మొచ్చింది. మన రాముడు పుస్తకాలు తీసుకొని
వచ్చి సరిగా కూచోకముందే బెత్తంతో డిత్తకడం
మొదలుపెట్టింది. రాముడు ‘అమ్మో! థాబో!’
అంటూ గంతులువేయడం మొదలుపెట్టాడు.
అవ్వ చాటుననుండి తనలో తాను నవ్వుకుంటూ
‘భలే చందమామ’ అంటూ నిలుచుకొన్నది.
పంతులమ్మ బెత్తం విరిగేదాకా కనీతీర్చుకుంది.
అంతటితో మన రాముడి తుత్తరకూడా అణి
గింది. అవ్వ పంతమూ చెల్లింది.

చూడండి చందమామ యెంతపనిచేసిందో!

దొంగముచ్చు (పోటీవ్యాసం) మొదటి బహుమానం వి. రాజ్యలక్ష్మి, సికిందరా
బాదుకు ఇచ్చాము. రెండో బహుమానం చిమకుర్తి సత్యం, మద్రాసుకు ఇచ్చాం.
ఈనెల పోటీవ్యాసం ‘కల్పనా కథ’ జంతువుల కదైనా, మనుషుల కదైనా, దేయాల
కదైనా సరే ఒకటి మీరు పేజీకి మించకుండా కల్పించి రాసిపంపాలి. దాగున్నవాటికి 1-వ
బహుమానం 10-0-0, 2-వ బహుమానం 5-0-0 ఇస్తాము. రాసి పంపుతారు కదూ?

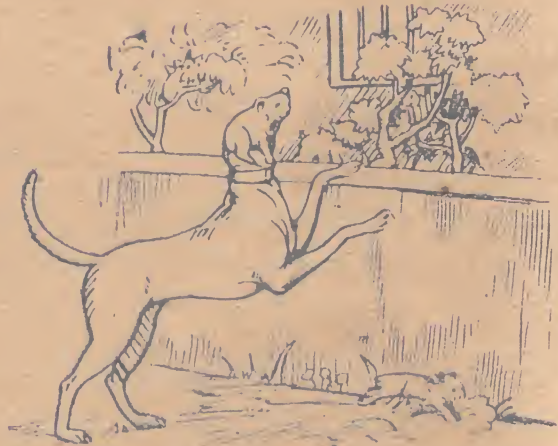

బొమ్మల్లో బొమ్మలు

ఇందులో మహానుభావుడు మంత్రి సత్తముడు. ఈయనగారు దర్బారుకు చెళ్ళదామని వీనిగకోసం చూస్తున్నారు. అది కనపడలేదు. పానీ ఆ వీనిగ కంటో నలుసన్నాకాడు కనపడకుండా ఉంటానికి. పాపం, మీకు వీనిగ కనపడితే మంత్రిగారితో చెప్పండి. మీకు తెలియకపోతే 57వ పేజీ జూదండి.

ఇందులో కుక్క ఉన్నది చూశారా? పిల్లిపిల్లి వెంట పడింది. ఆ పిల్లిపిల్లి కుక్కను తిప్పితిప్పి చటుక్కున వెళిచేట దాక్కుంది. ఆ పిల్లిపిల్లి ఎక్కడఉందో కను కుక్కుని కుక్కకు చెప్పగలరా?

కనుక్కోలేకపోతే
57వ పేజీలో జవాబు చూడండి.

67

Chandamama

Photo — N. Ramakrishna

ఉప్పప్పు గోనె

హాహని వారి
యోగి
వేమన

జ్యోతిని ఎరుగుదురుకదూ? వేమన అల్లారు ముద్దుల జ్యోతిని ?
ఎరగకపోతే వేమనచిత్రం మీ ఊరు వచ్చినప్పుడు తప్పక చూడండి.

Directed by
K.V. REDDY B.Sc. (Hons.)